Nepriklausoma LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Nr. 39(705) KAINA 15 ct. MONTREAL, 1960 m. RUGSĖJO-SEPTEMBER 28 d. PRICE 15 ct XX METAI

Politinių įvykių savaitė

KANADOS MINISTERIS PRMININKAS DIEFENBAKER IR UŽSIENIŲ REIKALŲ MINISTERIS GREEN CHRUŠČIOVUI PASTATĖ PAVERGTŲJŲ IR RUSŲ KOLONIZUOJAMŲJŲ, LAISVĖS KLAUSIMĄ.

Visi lietuviai masiškai siunčia padėkos telegramas į New Yorką — Jungtines Tautas.

Praėjusi savaitė lėkė tokiais galvatrūkčiais ir taip gausi buvo įvykiais, kad savaitraščiui sunku yra visus juos net sumi nėti, — todėl tenka apsiriboti tikta ituo, kas svarbiausia. Pir miausia — kas mums, lietu viams, svarbiausia. Šį kartą mes turime tikrai nuoširdžiai pasidžiaugti, kad beveik pirmą kartą JTO istorijoje,

TAIP AIŠKIAI, ATVIRAI IR MOMENTUI NEPAPRAS TAI KONKREČIAI BUVO PASTATYTAS, KAIP KONT RAKLAUSIMAS, LIETU VOS, LATVIJOS IR ESTI JOS LAISVĖ KLAUSIMAS.

Chruščiovas, varydamas pro pagandą ir nušokdamas juo toliausiai, bet ir juo sukčiau siai, pasiūlė visoms kolonizuo jamoms tautoms iškart suteikti savarankiškumo teises. Nors šis Chruščiovo pasiūlymas, su tūlais aptarimais, gali būti svars tomas, bet žinant jo propagan dinius tikslus, nepaprastai pui kiai į tai atsiliepė Kanados už sienių reikalų reikalų ministe ris p. Green. P. Green paklau sė,

AR Į TUOS CHRUŠČIOVO SIŪLYMUS TAIP PAT ĮEI NA IR RUSIJOS KOLONI ZUOJAMOS PABALTIJO VALSTYBĖS BEI LIETU VIŲ, LATVIŲ IR ESTŲ TAUTOS.

P. Green, rusiškai sakant, pa taikė „ne v brov, a v glaz" (ne į skruostą, bet tiesiai į akį). Chruščiovas dar nieko į tai ne atsakė. O ką jis atsakys, jeigu atsakys, mes jau iš anksto ži nome. Chruščiovas nesivaržo meluoti: pabaltiečiai patys įsi jungė į Rusiją ir jūs nesikiški te į mūsų vidaus reikalus...

Pirmadienį, rugsėjo 26 d. J TO pilnaties posėdyje kalbėjo ir Kanados ministerių pirminin kas J. Diefenbaker. Ir

DIEFENBAKER APKALTI NO RUSIJOS DIKTATŪRĄ, KAD JI NEDUODA LAIS VĖS PABALTIJO TAU TOMS IR VENGRIJAI,

kurios laisvės kovas sutrypė tankais, o kalba apie kitų tautų laisvę. Patys rusai pavergia tautas, jas kolonizuoja ir lais vės neduoda, o iš kitų to reika lauja. Tai kokia gi čia logika? Jeigu laisvė visoms tautoms, tai ji turi būti ir toms tautoms, ku rios jau turėjo nepriklausomy bę, bet kurią rusai panaikino ir laiko okupacijoje.

Už tokį atvirą ir taip taiklų p. Diefenbakerio ir p. Green paklausimą, mes esame labai dėkingi. Taip aiškiai, taip taik liai ir aktualiai niekas dar so vietiniam imperialistui ir kolo nialistui teisybės į akis nepa sakė. Padėkokime Kanados ministeriui pirmininkui ir užsie nių reikalų ministeriams tele gramas, parašę po trum piausį laiškelį. Padėkokime ma siškai, kiek mūsų yra. Ir ne tiktai Kanados lietuviai, bet ir visi, iš visų kraštų.

O kai dėl JTO griovimo, tai visiškai pasitvirtino mūsų spė jimas.

CHRUŠČIOVAS JAU PADA RĖ ŽYGIUS GRIAUTI JUNGTINES TAUTAS, PA SIŪLĘS PALIKTI JAS BE VADOVYBĖS, IR KAI JOS NETARNAUJA MASKVAI, IŠKELTI Į MASKVĄ...

Girdi sekretorius nereikalin gas. Gal reiktų sudaryti koie legiją. Bet visi tame pasiūlyme suprato Rusijos diktatūros už mačias pradėti JTO griauti, to dėl prieš tą griovimą pasisakė ne tiktai Kanados min. pirmi ninkas Diefenbaker, JAV pre zidenats, ir daugelis kitų ži mių valstybių atstovų, bet ir jaunosios Afrikos valstybės, kurios jaučia ir žino, kad JTO yra jų laisvės ir nepriklauso mybės gynėjos ir palaikytojos. Ir ypač Afrikos tautų pasisa kymas yra skaudus Chruščio vui antausis, rusiškai — „ople ucha". Bet būtų dar geriau, kad griovikai iš pirmos dienos būtų išmesti iš JTO, kaip buvo išmesti iš Tautų Sąjungos.

Į ką įsilies JTO pilnaties po sėdžiai, šiandien dar sunku pa sakyti, nes

DAR TIKTAI TELKIASI DIDŽIOSIOS PRIEŠIŠKO SIOS JĖGOS IR VADINA MIEJI NEUTRALIEJI.

Yra atvykęs bandąs būti „tre čiąja jėga" Titas; atvyko ir Nehru, bandąs būti neutraliu; atvykęs persiorientavimą išgy venąs Sukarno; yra atvykęs jau ir Nasser. Norįs atvykti ir Lu mumba, bet negaunąs lėktūvo. Greičiausia gi todėl, kad jo iš Kongo neišleidžia.

KONGO PASIĖMĖ LAIKI NAI TVARKYTI PULKI NINKAS MOBUTU, SUDA RĘS MINISTERIŲ KABINE TĄ IŠ STUDENTŲ,

nes pasirodė kad batsiuvis už sienio reikalų nemoka tvarkyti. Atrodo, kad padėtis Konge nu sistovės, ypač išvijus sovieti nes gaujas, kurioms išsinešdi nus, padėtis pradeda pamažu nurimti. Greičiausia, bus susi tvarkyta ir su Katanga. Bet,

JUNGTINĖSE TAUTOSE GENARALINIS MŪŠIS DAR LAUKIAMAS,

bors jo planuotojas yra pasisa kęs. Pasisakęs gana nesėkmin gai ir neįspūdingai. Ypač, kad tuojau buvo atremtas. nes į pa siūlymą suteikti kolonizuoja moms tautoms laisvę, įkandin reagavo p. Green, o į pasisaky mą, kad rusams nesvarbu žmo nių odos spalva, tuojau atsilie pė juodas negras, studijavęs Maskvos unviersitete, kur, kaip jis sako,

NEGRAI KOMUNISTŲ YRA LAIKOMI BEZDŽIO NĖMIS, NE ŽMONĖMIS...

Bendrai, New Yorke Chruš čiovas atsidūrė pajaco rolėje, nors šį kartą blėkeles nuo krū tinės nusilupinėjo ir jų nede moistruoja.

Bendrai, New Yorkas šio mis dienomis pasidaręs yra ver dančiu katilu, kuriame kiekvie ną momentą iškyla naujų sūku rių. JAV prezidentas iškėlė vaišes pietinės Amerikos ats tovams, bet nepakvietė nei Ku bos, nei Domininkos diktato rių; Hertelis iškėlė vaišes 13-kos naujų Afrikos valstybių ir Kipro atstovams.

CHRUŠČIOVAS GLAMONĖ JASI SU KASTRO.

Jų saugumui New Yorkas su telkė 20,000 policininkų, ku rie diktatorius saugo, kaip akis savo kaktose. Bet kadangi Chruščiovas Amerikoje yra nu stojęs populiarumo, nes yra su kėlęs visos tautos pasipiktini mą „džentelmenišku atsilygi mu" už jo priėmimą Amerikoje, — tai sovietų atstovybė

CHRUŠČIOVO POPULIARU MUI PAKELTI YRA SU GALVOJUSI „SĄMOKS LĄ" PRIEŠ RUSIJOS DIKTATORIŲ...

Esą fotografų aparaet sąmoks lininkai įtaisę automatinį šau namą prietaisą, kuriuo Chruš čiovas būsiąs nušautas, o veng rų studentai — mesią į Chur čiovą bombą... Tai skatina po liciją stropiau budėti diktato riaus apsaugoje ir duoda pro gos Chruščiovui protestuoti dėl nesaugumo ir tuo reikaalu ti diktatoriams saugesnės vie tos, kokia jiems gali būti... tik tai Maskva.

CHIANG KAI-ŠEKAS SOLIDARUS PABALTIJO VALSTYBĖMS

Ryšium su Pavergtųjų Epro pos Tautų specialiu posėdžiu sovietų agresijos prieš Pabalti jo valstybes dvidešimtmečiui įvertinti ir visų sovietų paverg tų tautų solidarumui pade monstruoti, tautinės Kinijos prezidentas Chiang Kai-šekas atsiuntė telegramą Seimui, lin kėdamas Pabaltijo valstybėms atgauti nepriklausomybę ir ga rantuodamas savo paramą lais vės kovai.

Naujienos iš pasaulio sostinės

SEIMO SPECIALUS POSĖDIS PABALTIJO VALSTYBĖMS

Rugsėjo 20 vakare Paverg tųjų Seimas susirinko nepa prasto posėdžio Sov. Sąjun gos agresijos prieš Pabaltijo valstybes dvidešimtmečiui įver tinti. Šią Sovietų pavergtųjų Europos valstybių solidarumo manifestaciją parėmė ir Vals tybės departamentas, Valsty bės sekretoriaus pareigas ei nančio D. Dillono telegrama šiam Seimo posėdžiui užtikrin damas JAV vyriausybės nesi keičiantį nusistatymą nepripa žinti sovietų agresijos padari nių Pabaltijo valstybėse ir tvir tą viltį, kad jos savo nepriklau somybę atgaus.

V. SIDZIKAUSKAS — NAU JO SEIMO PIRMININKAS

Pavergtųjų Seimas 1960 — 1961 metų sesijai pirmininku iš rinko Lietuvos delegarijos pir mininką V. Sidzikauską, vice pirmininku — S. Korbonskį, Lenkija, gen. sekr. B. Coste. Rumunija, ir jo pav. vengrą E. Gasparą.

— Manitoboj iškrito 4 co liai sniego.

— Kuba pagrobė JAV ban kus.

SOVIETŲ SĄJUNGAI NE VIETA JUNGTINĖSE TAUTOSE

VLIKo pirmininkas dr. A. Trimakas PLT seime, ryšium su JTO sesija apibūdino die nos klausimus.

Gerai žinodamas, kad šalta sis karas savo nuolatinių bran duolinių ginklų grėsme baugi na tautas, Chruščiovas, nepai sydamas tarptautinės viešosios opinijos, bando įvesti šaltojo karo veiksmus į Jungtinių Tau tų generalinę asmabiėją. Tai yra vienas iš jo kelionės į New Yorką sumetimų. Su savimi jis atsigabeno visą grupę pa vergtąsias Europos tautas iš naudojančių diktatorių. Jis tuo mi siekia padaryti tam tikros rūšies viršūnių konferenciją. Tuo pat žygiu sovietai planuoja Jungtines Tautas išnaudoti sa vo taktikos tikslams, o taip pat laisvųjų tautų atsparumui susilpninti, palaužti ir pačias Jungtnies Tautas dezorgani zuoti. Be to, Kremliaus valdo vas tariasi turįs teisę kalbėti ne vien Sovietų Sąjungos, bet ir pavergtųjų Pabaltijo valstybių **vardu. Šiomis neteisėtomis pre** tenzijomis, o taip pat įvairiais šuktais žygiais, Chruščiovas siekia pasikasti po Jungtinių tautų pagrindu ir sugriauti jas, jei jos nesutiktų tarnauti Mask vos tikslams.

ĮSPŪDINGAI PRAĖJO STUDIJŲ DIENOS MONTREALY

Jau antrą kartą Kanados lie tuvių studentų sąjungos Mont realio skyrius suruošia Studijų dienas. Abejos studijų dienos dienos buvo labai svarbios, rei kšmingos ir praėjo didelių dva sinių susikaupimu.

Jeigu pirmosios dienos savo turiniu buvo bendresnio pobū džio, tai šių metų Studijų die nos padarė dar žingsnį pirmyn ir buvo gilesnės ir daug plačiau gvildeno iškeilamas proble mas. Todėl Montrealio lietu vių studentų iniciatyva ir šia kryptimi darbas yra vertingas ir našus.

Studijų dienos pradėtos šeš tadienį skyriaus pirmininko Vinco Piečaičio trumpu įžangi niu žodžiu, ir jau įsigalėjusia forma — invokacija, garbės prezidiumo sudarymu ir sveiki nimais, kuriuos pareiškė KLB Kr. v-bos pirm. St. Kęsgaila, KLB Montrealio seimelio pre zid. pirm. J. Adomaitis, Aka deminio sambūrio pirm. Dr. H. Nagys, Lito direktorius D. Jur kus, Kanados stud. s-gos atsto vė Gr. Girdauskaitė, AV Kle bonas J. Borevičius SJ ir NL red. J. Kardelis.

Prezidiumą sudarė: pirminin kai Dr. A. Jurkus, L. Rama nauskienė ir sekretorės — A. Šapokaitė ir R. Jurkštaitytė.

Dr. H. Nagys savo paskaito je „Lietuvio akademiko santy kiai su vyresniąja karta" būdi no vyresniąją kartą, kuri norin ti išlaikyti, kaip jaunimas sa ko, „negyvą lietuvybę", išduo dami „gyvąją lietuvybę". dėl ko tarp senosios ir jaunosios kartos atsiradusi praraja. Dr. Nagys galvoja, kad praraja at siradusi todėl, kad tarpinė kar ta, kuri pradėjo brėsti dar Lie tuvoje, vėliau — termtyje ir visai subrendo — šiapus Atlan to, kad ji nesugebėjo būti se nosios ir jaunosios kartų jungti mi. Senimas jaučiąsis, kaip „viš ta išperėjusi ančiukus", o jauni mas mano, kad jam su „archy viniais žmonėmis" sunku rasti ką nors bendra. Tiktai vienas konkretus dalykas jungia visas kartas — Lietuvos išlaisvinimo reikalas. Tačiau ir šioje srityje jaunimas yra neveiksmingas, inertiškas, pasyvus.

Gyvai paskaityta paskaita sukėlė gyvų diskusijų ir pakiau simų.

Regina Kulienė skaitė apie „Lietuvio akademiko įtaką ir pareigas jaunesnąjai kartai". Ši paskaita, laimingu sutapi mu, buvo tartum pirmosios tęsi nys. R. Kulienė ypač kruopš čiai išanalizavo jaunimo augi mą ir brendimą amerikoniško se sąlygose, kurios augina „žūs tančiąją kartą", tūli rašytojai parafrajuodami nežinomojo ka reivio kapo vardą taiko tai jau nąjai kartai kaip „užrašą ant žinomojo kareivio kapo". R. Kulienė išanalizavo jauno sios kartos augimo ir brendi mo sąlygas, patiekė nurody mų, kas reiktų daryti, kad jau nimas liktų lietuviškoje bend ruomenėje. Labai logiškai su kurta paskaita turėjo gyvo at garsio klausytojų tarpe.

Sekančią dieną Dr. V. Vy gantas skaitė apie „Lietuviškų ir vakarietiškų formų sintezę lietuvio akademiko gyvenime". Paskaitininkas iškėlė daugelio jaunosios kartos lietuvių stato mus klausimus: kas yra lietuviš kumas ir kodėl aš turiu būti lietuviu? Ir — kaip išlikti ir bu ti lietuviu? Įdomios šios paskai tos išvada buvo: reikia primatą teigti idėjai ir nusistatyti būti lietuviu. Paskaitininkui buvo patiekta daug klausimų ir kai kurių aptarimų bei paryškini mų. Paskaita buvo įdomi ir la kios minties.

Bendrai visos paskaitos bu vo gerai pergalvotų temų, ge rai paruoštos ir įdomiai patiek tos. Kiek bus galima, jos bus NL skaitytojams patiektos pla čiau arba ištisai.

Studijų proga dar buvo šau nus balius. Studentės svečius puikiai vaišino. Dienos praėjo labai sklandžiai, labai kultūrin gai, labai gražiai ir labai inte lektuališkai. Nauda jų neabe jotina ir todėl Montrealio lie tuvių studentų ryžtas, pastan gos yra augštai vertintina.

Kreipimasis į visus tautiečius

Hamiltono Lietuvių Namu valdyba rugsėjo 18 d. posėdy je pakartotinai nutarė pradėti didįjį lietuvišką bandymą — pereiti prie tikrųjų Tautos Na mų statymo.

Posėdyje dalyvavęs archit. A. Tylius padarė ilgesnį prane šimą, pažymėdamas, kad nu matytas pirkti sklypas yra pui kioje centrinėje miesto dalyje ir visapusiškai tinka Lietuvių Namams.

Derybos sklypui pirkti jau pradėtos. Šalims susitarus, bus šaukiamas narių susirinkimas, kuris pirkimą tvirtins ar atmes.

V-bos nariai, jausdami LN narių nuotaikas, minėtame po sėdyje visi įsiparegojo tuojau pradėti lėšų telkimo vajų. Ha miltone ir kitose vietovėse gy venančius lietuvius lankys ir priiminės pinigus šie LN v-bos nariai: St. Bakšys, K. Mikšys, Alf. Pilipavičius, G. Skaistys, Pr. Sakalas, Alf. Patamsis, P. Savickas, G. Palmer, Z. Gasiū nas, J. Muiėnas, A. Kaušpė das, J. Šarapnickas, Ig. Šajau ka, M. Uuikienė ir Ad. Dalan gauskas.

Maloniai prašome visus tau tiečius prisidėti šimtu - kitu ar daugiau prie šio gigantiško ir reprezentacinio projekto reali zavimo. Toliau gyvenantieji arba tie tautiečiai, kurie dėl adresų nežinojimo nebus v-bos narių aplankyti, prašomi pini gus siųsti v-bos p-kui St. Bak šiui, 38 Stanley Ave., Hamil ton, Ont. Čekius, pin. orderius ar pašto perlaidas rašykite: Lithuanian Home in Hamitton Ltd. vardu.

Paskira šimtinė maža jėgą teturi, bet kada tūkstančiai lie tuvių jas sudės įvieną tautinį — ekonominį objektą — jų ga lia pasidarys milžiniška!

Tvirtai tikėdami savo tautos jėga, mes laukiame visų lietu vių vieningo pozityvaus veiks mo ir galutinio mūsų tikslo re alizavimo — didingų Tautos Namų įsigijimo Hamlitone.

Hamiltono Lietuvių Namų Valdyba.

Pasaulio lietuvių sostinėje

RAŠO EDVARDAS ŠULAITIS

PRAŠYS CHRUŠČIOVO MALONĖS

Čikagietis P. Leonas kartu su iš okup. Lietuvos atkeliavu sia dukra Regina prašys Niki tos leidimo, kad galėtų Ameri kon atvykti Reginos sužadėti nis Stasys Bikulčius.

Kartu su Leonais tuo pat tikslu išvyko dr. Balčiūnas, p. Rudaitienė, D. Normantas, P. Pranckevičius ir kiti.

● Dr. Algimantas Lesniauskas iš Argentinos atvyko apsigy venti į Čikagą.

● Čikagoje praėjusį savaitgalį viešėjo nemaža žmonių iš toli mų vietovių. Vien tik į Šulai čio — O. Ališytės vestuvių puo tą buvo atsilankę šie asmenys: A. Gustaitis iš Los Angeles, A. Žitkeinė iš Seatlle, Wash., Žu kauskas iš Hamiltono, T. Hu rauskienė iš Hamiltono, Vinc lovai iš Clevelando, prof. kun. Yla iš Putnamo ir kt.

● Jeronimas ir Kazys Žukaus kai, filmuotojai iš Hamiltono, Ont., dalyvavo E. Šulaičio — A. Ališytės vestuvėse Cicero je. Ta proga jie buvo atvežę savo pagamintą filmą iš JAV ir Kanado staut. šokių šventės Čikagoje, kurią rugsėjo 18 d. parodė Čikagos taut. šokių spe cialistams — B. Shotui, I. Žilin gienei, J. Ulevičiui ir kt.

● Vincė Jonuškaitė - Leskaitie nė iš New Yorko buvo atvyku si porai savaičių Čikagon.

● Toronto Lietuvių choras „Varpas" užsiregistravo daly vauti 1961 m. vasarą II Š. Ame rikos lietuvių dainų šventėje.

● Kun. Jonas Puišis išvyko mi sionieriaus pareigoms į Japoni ją.

● Čikagos lietuvių vyrų cho ro „Vytis" dešimtmečio kon certas įvyks spalio 2d., 3 val. Marijos Augšt. mokyklos sale je. Programoje pasirodys vyrų, moterų ir mišrūs chorai, solis tai ir simfoninis orkestras.

● Dainavos meno ansamblis, po vasaros atostogų, pradėjo naują sezoną ir repetuoja 2 kar tus savaitėje. Dabar ansamblis ruošiasi 15 metų sukakties pa minėjimo koncertui.

● 1960 m. kanadiečių Ontario šaudymo pirmenybėse dalyva vo ir T. P. Šaulių kuopos šau liai, kuriose š-lys J. Budrevi čius markmenų klasėje laimėjo 2-rą vietą.

Z.

KAS NAUJA KANADOJE

SUSIRŪPINIMAS NEDARBU KANADOJE

Kanadoje nedarbas pradeda reikštis platesniu mastu. Rug pjūčio mėnesį bedarbių buvo 322,000, apie 11,000 daugiau kaip praėjusiais metais.

Prieš išvykdamas į New Yor ką, min. pirm. Diefenbaker ne darbo klausimu kalbėjo per ra diją ir televiziją. Jis teigė, kad kova su nedarbu yra visų rei kalas — valdžios, provincijų valdžių ir įmonių.

Kai dėl valdžios, tai ij pati nedarbo reikalams išskyrė su mas, paskyrė viešųjų darbų rei kalams sumas ir parems pro vincijų tam tikslui projektus.

KANADOS MINISTERIS PIRMININKAS J. DIEFENBAKER,

taip pat nutarė vykti į New Yorką ir dalyvatui JTO pilna ties posėdžiuose. Doefenbaker jau New Yorke. Jis turės susi tikimų ir pasikalbėjimų, ir kal bėjo Kanados vardu ir JTO pil naties posedžiuose, pirmadie nio pirmame posėdyje, kaip pa grindinis kalbėtojas.

GRESIA KANADOS GELEŽIKELIŲ STREIKAS

SPR ie SNR geležinkelių tarnautojai, kurių apie 180,000 pareikalavo pakelti atlyginimą už darbus po 14 ct. už valan dą. Geležinkelių avldybos ne sutinka ir su taikomosios komi sijos siūlymais. Tat gresia strei kas, kuris tačiau galimas tiktai gruodžio mėnesį.

Gauta žinių, kad Montrealis, Torontas, Hamiltonas ir kitos lietuvių kolonijos išsiuntė daug telegramų Kanados min. pirm. J. Diefenbakerio vardu į New Yorką, į Jungtines Tautas.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

Authorized as
second class mail, Post Office Department, Ottawa

LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ CENTRO TARYBA IR SPAUDOS BENDROVĖ „NEPRIKLAUSOMA LIETUVA".
Redaktorius Jonas Kardelis.
DOminic 6-6220
7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada.

Prenumerata metams:		Yearly Subscription Rates:	
Kanadoje	$ 5.00	Canada	$ 5.00
Amerika ir P. Amerika	$ 5.50	America & S. America	$ 5.50
Visur kitur	$ 6.00	Other Countries	$ 6.00

Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba sm. pašto ž.)
Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

Aptarkime Lietuvių Dieną

VII Kanados Lietuvių diena praėjo... Scarboro Arena Toronte, panaši į senovės romėnų amfiteatrą, sutalpino kelis tūkstančius lietuvių, atvykusių iš Kanados ir Amerikos atsigaivinti ir pasidžiaugti savųjų tarpe. Kai sekmadienio programoje tautinių šokių dalyviai, įvairiaspalviais tautiniais rūbais, ovacijoms ir pranešėjo balsui skambant, pradėjo atskiromis kolonomis eiti į areną, kiekvienam lietuviui pamirštas patriotinis jausmas graibėsi apie krūtinę ir jis pajuto savyje tautinės dvasios pakilimą ir pagarbą Lietuvių Dienų rengėjams, t. y. — Lietuvių Bendruomenei.

Nežiūrint į šeštadienio popiečio parengimo trukumus, VII Lietuvių Diena, kaip ji bilėjinė, buvo didesnio masto. Ji padarė didelį įnašą į bendrą lietuvių gyvenimą išeivijoj ir sustiprino Bendruomenės idėją lietuvių tarpe.

Lietuvių Dienos dalyviai iš važinėjo į savo kasdieninį gyvenimą su gerais įspūdžiais. Bendras visiems įspūdis liko, kad lietuvių gyvenimas išeivijoj nėra apmiręs ir jis dar yra pajėgus kovoti prieš nutautimą ir sutirpimą svetimųjų jūroje.

Nežiūrint Lietuvių Dienų paruošimuose pasitaikančių nesklandumų ir nenumatytų nuostolių, Liet Diena stipriai veikią pačią Liet. Bendruomenę tiek moraliai, tiek materialiai. Ji suteikia progą netiesioginiu būdu prisidėti prie Bendruomenės ir lietuvybės reikalų palaikymo ir tiems mūsų tautiečiams, kurie šiaip laikosi nuošaliai nuo bendruomeninio gyvenimo ir neturi progų prisidėti savo aukomis prie bendro darbo.

Ši Lietuvių Diena vietos B-nei davė gražių pajamų (apie 3000 dol.), kurios tinkamai panaudotos, žymiai atsilieps į mūsų Bendruomenės socialinių ir kultūrinių reikalų suaktyvinimą.

Kas svarbiausia, VII Lietuvių Diena paliko Kanados lietuvių gyvenimo istorinį dokumentą — metraštį, kuris savo turiniu žymiai skiriasi nuo ankčiau buvusių Liet. Dienų metraščių.

Šiame metraštyje nėra ilgų organizacijų aprašymų ir fotografijų iš atskirų liet. kolonijų, bet jame yra atspausdintos visos reikalingos žinios apie Lietuvių Bendruomenės organizaciją bendrai ir apie Kanados Liet. Bendruomenę atskirai. Metraštyje yra kiekvienam Kanados lietuviui žinotini dalykai: Lietuvių charta, Pasaulio Liet. B-nės konstitucija, Kanados Liet. b-nės statutas ir taisyklės. Tokiu būdu šis metraštis yra kaip Bendruomenės vadovas su pilnu rinkiniu jos nuostatų ir jis tinka tiek Kanados, tiek ir kitų kraštų Bendruomenėms vadovautis.

Pasaulinio Seimo metu išryškėjo, kad Kanados Liet. B-nė yra pirmoji visiškai kaip organizacija susitvarkiusi Bendruomenė. Jos įstatuose yra įdėta daug proto ir nuoseklumo, turint tikslą apjungti visus lietuvius į vieną bendrą organizaciją.

Liet. dienos metraštis pasiekia didesnį skaičių skaitytojų, negu koks B-nės biuletenis, todėl būtų tikslu B-nės išleistus įvairius nuostatus spausdinti L. D. metraščiuose, kurie, ruošiant kasmet Liet. Dienas, yra išleidžiami. Tokiu būdu L. D. metraštis pasidarytų B-nės oficiozu, nes kitokio didesnio leidinio Bendruomenės valdybos nepajėgia išleisti.

Pagal paskutinį KLB Krašto tarybos nutarimą, Lietuvių dienos pusė pelno turi būti atiduota Krašto valdybai. Apytikriai skaitant, šių metų Lietuvių diena davė apie 3000 dol. pelno, — taigi Krašto valdybai tektų 1500 dol. Reikia šią sumą Krašto valdybai atiduoti. Mano pasiulymas ir Kr. V-ba turi sudaryti Geležinio Fondo valdybą, atidaryti kasą ir tuos pinigus ten padėti. Tai būtų graži Geležinio Fondo pradžia, sutapusi su jubilėjine Lietuvių diena. Jei dirbame Bendruomenei, tai dirbkime darbą realiai ir nuosekliai.

P. Lelis.

George F. Davidson, paskirtas Pilietybės ir Imigracijos ministerio pavaduotoju, turi platų patyrimą visose administracijos ir socialinių darbų šakose. Seniau tarnavęs Sveikatos ir Gerovės ministerijoje, jis buvo viešosios gerovės programos vykdytojas nuo 1944 m., jis buvo atsakingas už visą pokarinę vaiklą, įskaitant šeimų priedus, senių pensijas etc. Mr. Davidson atvyko į Ottawą 1942 m. kaipo Kanados Welfare Council direktorius, jau po to, kaip jis buvo Britų Kolumbijoj socialinės gerovės direktorius prie provincijos vyriausybės. Jo jo išmėginti gabumai administracijoj ir jo patyrimas viešoje gerovėje turėtų turėti neįkainojamos vertės jo naujoje tarnyboje. (CS).

Naujai paskirtas Kanados štabo viršininku Frank R. Miller, buvęs oro pajėgų vicemaršalas, ir paskutiniu metu tarnavęs prie SHAPE — Vyriausių sąjungininkų pajėgų štabe Europoj, — užima vietą generolo Charles Foulkes, išeinančio į pensiją. Paskutiniais ketveriais metais Mr. Miller tarnavo kaipo civilis Krašto Gynybos ministerijoj būdamas ministerio pavaduotoju. Dabar grįžta į oro pajėgas kaipo RCAF oro maršalas. (CS).

K. L. BENDRUOMENES REIKALAI

K. L. B. KRAŠTO TARYBOS NAUJOSIOS SESIJOS DIENOTVARKĖ

Krašto Valdyba, remdamasi Kanados Lietuvių Bendruomenės statuto 29§, š. m. spalio mėn. 8—9 dienomis, Hamiltono Aušros Vartų parapijos salėje — 58 Dundurn St., N., Hamilton, Ont., šaukia Kanados Lietuvių Bendruomenės IV-os Krašto Tarybos II-ją sesiją. Posėdžių pradžia — spalio 8 d. 1 val. pp.

Sesijai numatyta sekanti darbų tvarka:

1. Atidarymas,
2. Invokacija,
3. Preziduimo sudarymas,
4. Komisijų sudarymas,
5. Sveikinimai,
6. Praeitos sesijos protokolo tvirtinimas,
7. Pranešimai: a) Valdybos, b) Kitų Centro organų, c) Apylinkių,
8. Diskusijos dėl pranešimų,
9. A. Rinkūno paskaita.
10. K. L. B. statutų keitimai bei suderinimai,
11. Sąmatos 1961 m. priėmimas,
12. Kandidatų į Krašto valdybą darinkimas,
13. Rezoliucijų priėmimas,
14. Sumanymai bei pastabos,
15. Sesijos uždarymas.

K. L. B. Hamiltono Apylinkės valdyba yra maloniai sutikusi Krašto Tarybos nariams atvykstantiems į sesiją parūpinti nakvynes Hamiltono lietuvių šeimose. Tuo reikalu prašome betarpiai kreiptis į Hamiltono Apylinkės Valdybos pirmininkę panelę G. Skripkutę — 133 Bold St., Hamilton, **Ont. Krašto Tarybos nariai,** kurie iki š. m. spalio mėn. 1 d. nepareikš noro, kad jiems nakvynė būtų parūpinta, bus laikomi, kad jie nakvynėmis apsirūpins patys.

Su geriausiais linkėjimais

Stp. Kęsgaila,
Krašto Valdybos Pirmininkas.

P. Lukoševičius,
Sekretorius.

Laiškai iš Lietuvos

OPIAIS IR DAR OPĖJANČIAIS KLAUSIMAIS

Mūsų tautos tragedija eina didyn. — Lenkų klasta Vilniaus krašte. — Maskvai pakeliui lenkų įsigalėjimas, kaip slavinimo priemonė ir tramplynas į lietuvių surusinimą. — Lietuvių neatsparumas kovoje už tautos teises. — Tragiškų jų įvykių išvakarėse.

Jūs man atsiuntėte iš „Lietuvių Balso" iškarpą, kurioje „Nepriklausoma Lietuva" ir jos redaktorius J. Kardelis yra kaltinami, kad iškelia Lietuvos okupacijos ir Lietuvos rusinimo faktą. Gavau aš tą ištrauką, tai gal ir šis mano laiškas jus pasieks? Bandau atsitikti numą ir tuo pačiu laimę.

Žinią, kad kaikuriose Vilniaus įstaigose lietuviškai susikalbėti negalima, pranešiau aš. Žinia teisinga. Jūs galite būti ramūs dėl jos teisingumo. Patvirtinu: daugelyje Lietuvos įstaigų lietuviškai susikalbėti negalima. Taip man atsitiko ir Vilniaus pašte. Į mano pasiteiravimą man atsakė rusiškai, o kadangi aš rusiškai nenorėjau kalbėti, tai ir negalėjau susikalbėti. Tai yra teisybė.

Bet, jeigu šis mano laiškas jus pasieks, tai aš bandau visą tą mūsų tragiškąją būseną aprašyti plačiau. Bandau, nes jau čiu ir savo lietuviškąją pareigą. Atrodo, kaip iš tos „Tėvynės balso" ištraukos matyti, kad jums jo bendradarbiai prirašo visokių dalykų, kurių nėra, ne buvo ir nebus. Bet mes į tuos rašymus negalime atsiliepti, nes mes to laikraščio Lietuvoje nematome. Jis yra leidžiamas tiktai jums. Na, bandyki me laimę: jūs man atsiųskite ben tiškarpų, o aš bandysiu į tas iškarpas atsiliepti ir pasakyti tikrą tiesą.

Taigi, kartoju — parašiau teisybę, kad daugelyje Vilniaus įstaigų lietuviškai susikalbėti negalima. o provincijoje— taip pat ne visur galima ir rajonų įstaigose lietuviškai susikalbėti. Ir tai yra didžiausia mūsų tautos tragedija. Ne šie pavieniai faktai, bet bendroji būsena, sistema ir kolonialistinis užsibrėžimas, kuris eina tragišku tikrumu. Bandysiu visa tai plačiau jums nušviesti, kad jūs galėtumėt tiksliau orientuotis ir gal kaip nors mums pagelbėti, nors mūsų viltys tirpsta, kaip pavasarį sniegas. Mes pradedame galvoti, kad tur būt Vakarai jau paseno, nusigyveno ir netenka pajėgumo?

Pradėdamas aiškinti dabartinę Lietuvos būseną, noriu jums priminti, kad Rusijos kolonializmas yra labai senas ir, kas blogiausia, sėkmingas. Gal todėl ir sėkmingas, kad senas. Mat, rusai per ilgus metus labai išsispecializavo pavergti tautas; grobti valstybes. Ar ne nuostabu, kad pradedant Jermaku, Sibiro užkiariautoju, rusai yra pavergę per 160 tautų ir pagrobę keliolika valstybių. Tad rusai dideli kolonializmo specai, su kuriais sunku kovą. Tai viena.

Antra. Atsimenate, kaip pirmosios okupacijos metu, 1940-41 metais rusai ėdė visus lietuvius, kas tiktai bandė reikalauti Lietuvoje lietuvių teisių? Atsimenate, kaip ruskiai ėste ėdė tada dar lietuvį Antaną Venclovą iš Švietimo ministerijo pareigų už tai, kad jis lietuviui reikalavo ir Lietuvos sostinėje lietuvio teisių. Atsimenate, kaip ruskiai spaudoje ėdė Filharmonijos dir. J. Kardelį, kad jis ėjo lietuvišku keliu. Atsimena gal, kad gen. Vitkauskas tada dar kovojo už lietuvio teises ir už tai rusų buvo ėdamas. A. Venclova ir gen. Vitkauskas jau palaužti. Ypač tragiškas dienas gyvena visiškai sutrikęs, palieges ir baisiai nusiminęs gen. Vitkauskas. Tragiškoje, bevcik netekęs sąmonės, būsenoje jis rašo „atsiminimus", užsakytus jam okupanto. Ir, žinoma, dergia lieauvius ir Lietuvą. Gaila šito žmogaus, kurį likimas visiškai palaužė ir sutrypė... Jis neišgyvens savo baisaus likimo.

D. b.

Lietuvoje atsilankiusieji pasakoja

Atsilankiusiųjų Leituvoje pasakojimai nesibaigia tuo, ką jie viešai pasipasakojo salėje. Reikia pabrėžti, kad visi jie aiškiai pasakė, jog visko, ką jie Lietuvoje matė ir ką patyrė, viešai pasakyti negali. Jie užminė, kad plačiau išsipasakosią individualiuose susitikimuose. Jie ir pasakoja savo draugams, artimesniems pažįstamiems. Jie pasakoja tą, ko jie viešai nepasakojo. Tiktai žodis, patikėtas kam nors, nelieka užmarštyje, — jis keliauja toliau ir dažnai plinta, kaip gandas, o gandas geležinių užtvarų nepažįsta. Todėl tuos pasipasakojimus išgirsta daugelis žmonių, ir jie jau nustoja paslapties. Kai ką iš to verta sumінėti.

Štai, kai sugrįžo pirmoji ekskursija, ne tiek buvo kalbama apie jos narių viešą pasipasakojimą. kiek apie intymius pasipasakojimus. Tokiu atveju esti net sunku atskirti tikra nuo netikra. Pav. vieną J. Lesevičiaus pasipasakojimą teko girdėti net Čikagoje, ir pasirodė, kad jo pasakota teisybė, nors ta teisybė buvo žiauri. Ir dabar tai vienas, tai kitas pažįstamiems išsikalba tą, ko viešai nepasakė. Pav., Lietuvoje besilankiusieji pasakoja, kad ūkių kolchozinimas esąs didžiausia nesąmonė visoje sovietinio valdymo sistemoje. O viešame pranešime tai buvo užgirta. (Paleckis pirmąjai delegacijai atvirai pasakė, kad kolchozinimas yra didelė klaida).

Pasakojama būdingų detalių. Pavyzdžiui, rūkantieji nusivežę amerikoniškų cigarų, bet... nedrįsę jų viešai panaudoti ir cigarų nerūkę, nes Lietuvos gyvenimo sąlygos esančios tokios, jog su cigara dantyse nesą kaip pasirodyti. Ar ba: moterys buvo nusivežusios daugiau suknelių, bet dėvėjusios pačias paprasčiausias ir kasdien jų nekeitusios. Tiesa, jau išvykstant jos buvusios įspėtos laikytis kuklumo ir per daug nesipuošti. Dauguma jų, nors ir nusivežė suknelių, bet nerado galima jų keisti, kaip kad Kanadoje. Tuo tarpu p. Byrienė, kuri yra tikrai turtinga, suknelių nusivežusi daug ir jas keitusi labai dažnai, o tas jau visai delegacijai sudarę didelį nemalonumą. Tūla moteris, paklausta vieno montrealiejio pasakyti savo įspūdžius iš Lietuvos, trumpai atsakiusi:

— Viskas gerai, bet aš daugiau Lietuvon nevažiuosiu!..

Panašių nuotykių kupini ir pirmosios kelionės kanadiečiai buvo lydimi, ir kai jų lėktuvas nusileido šiapus geležinės uždangos, visi pralinksmėjo ir laisvai atsikvėpė:

— Tai sugrįšime į Kanadą.

Rašantysis tiktai sapne išgyvena tokį jausmą. Sapne nesunku kokiu nors nuostabiu būdu atsirasti savojamoje ir išsiilgtoje Tėvynėje. Bet... pradeda sekti šnipai, susivoki esąs už geležinės uždangos, ir kyla klausimas, kaip dabar sugrįžti atgal?!... Ir kankiniesi miegodamas ir pabundi šalto prakaito išpiltas... Susivoki, gulįs savo kasdieninėje lovoje. Tada lengvai atsikvepi ir apsivertęs ant kito šono... jau ramiai užmiegi...

Suprantamas ekskursantų ir susirūpinimas ir nerimas, kai Lietuvoje jie, žinoma, prisiklausė visokių baisybių.

Tuo baigiamas šis aprašymas. Už pakvietimą ačiū p. Urbonavičiui ir už priėmimą p. Lesevičiui.

Noriu padaryti ir neprašomą išvadą.

Visi mes Lietuvai norime gera. Norime, kad jos žmonės gyventų kaip galima geriau. Šių eilučių autorius nuoširdžiai pasidžiaugtų, jeigu Lietuvos žmonės turėtų žmoniškas sąlygas — realią laisvę ir galimybę kilti kultūrškai ir medžiagiškai. Nei dvarų, nei fabrikų pavieniems kapitalistams jis nelinki. Visas darbas, visi ištekliai turi tarnauti žmogaus gerbūviui — medžiaginiam ir kultūriniam. Visa žmonija, jo įsitikinimu, turėtų sudaryti Pasaulinę Bendruomenę — be sienų ir dirbtinių ribų — ir visa ji bendromis jėgomis kurtų geriausį žmogaus gyvenimą ir žmogaus galimą laimę žemėje, be prievartos, savo noru, laisva valia ir susitarimu.

Deja, sovietija gyvena dar viduramžius, primityvius kolonializmo laikus, yra baisiai atsilikusi nuo pažangiosios žmonijos, ir todėl Lietuva yra nelaiminga. Ji yra žiaurios okupacijos auka. Tai ir yra didžiausia Lietuvos nelaimė. Jeigu šitą tiesą mes visi sakysime atvirai ir nuoširdžiai, tiesa greičiau įsigalės žmonijoje.

J. Kardelis.

JUOKDARIAI...

PALECKIS, GRAIKAI IR LIETUVIAI

Paleckis, Maskvos pasiųstas jai tarnauti į Graikiją, dejuoja, kad esą graikus alina Afono vienuoliai, kuriuos jis vadina veltėdžiais.

Kažin, ar Paleckis nepagalvoja, kiek gi yra veltėdžių sovietijoje? Visų pirma, riebiai tunkanti diktatūrinė viršūnė ar ne veltėdžiai? Visas propagandinis aparatas, kuris sudaro tūkstančiai žmonių, niekam ne reikalingų, kaip tiktai diktatūrai palaikyti ir propaguoti, ar ne veltėdžiai? Visa diktatūros apsauga — NKVD gvardija, ar ne veltėdžiai? Juk tai ne 3 tūkstančiai vienuolių, kuriuos mini Paleckis, bet ištisos armijos, ištisos šimtatūkstantinės gaujos, kurioms sovietijos žmonės turi kruvinu prakaitu uždirbti ir išmokėti milionus ir miliardus rublių. O ar Lietuvos nealina šimtai tūkstančių atsigrūdusių Rusijos kolonistų? Ar Rusijos nealina visi komunistijos ir diktatūros apsaugos veltėdžiai? Tat, Paleckis ,kito akyje mato krislą, o savo akyje nepastebi ir rąsto". Na jau: čja by korova myčala, o tvoja lučše už molčala...

KAS NEGERA — TAI NEGERA

Jonas Šimkus „Lit. ir Menas" laikraštyje rašo pastabas „Toks jų likimas". Girdi, jam dr. A. Petrika pranešęs, kad New Yorke miręs J. Štarka, buvęs vargonininku lenkų bažnyčioje; kad nervų sukrėtimu sergąs komp. K. Banaitis; miru si skurdusi K. Būgos žmona; buv. Lietuvos operos primadonos Grigaitienė ir Zaunienė gavusios darbo siuvykloje; rašytojas L. Dovydėnas auginąs kiaulytes ir literatūroje visai nesirodąs.

Tai tiesa, kad daugelio tremtinių, vyresnio amžiaus žmonių, likimas čia nėra rožėmis klotas.

Bet, atsiliepiant į Šimkaus antraštę, reikia paklausti, o ką gi Lietuvos okupantas padarė iš Lietuvoje likusių menininkų bei rašytojų? Kokių malonumų turėjo Antanas Miškinis, Kazys Inčiūra, Kazys Boruta, Jakubėnas, R. Mackonis? Ir kur čia juos visus išskaičiuosi, kai jų ir dabar Sibire ir kitose katargose šimtai ir tūkstančiai?

O ir koks gyvenimas ir tų, kurie vegetuoja Lietuvoje? Ir ko vertas jų prievartinis darbas?

Ar ne žiauresnis jų likimas, negu mūsų, tremtinių?

Pasiguoskime. Teisybė mus daugiau suartins bent nuoširdžia užuojauta vieni kitiems...

MENKI RUBLIAI...

Dr. J. Kaškaitis „Laisvėje" rašo:

„Taipo pat ir dabar Lietuvoje. Daugelis labai gerų draugų ir bičiulių reikalingi pagalbos, tai aš jiems ir padedu su mielu noru. Ir niekad man nei į galvą neateįo, kad aš iš jų prašyčiau **tų menkų rublių,** kurių ir patys nedaug teturi".

Dr. J. Kaškaičiui, matote, menki rubliai, kai jis iš Amerikos atsivežė dolerių, kurių prisikrovė darydamas abortus, bet tiems, kas gyvena Lietuvoje ir yra okupanto eksploatuojami, tiems rubliai nemenki. Prisikrovęs maišus dolerių už abortų darymą, Kaškaitis žinima, „tų menkų rublių" nereikalingas. Jis moka spekuliuoti ir dolerius keisti juodoje rinkoje. Tai jis gali ir švaistytis, bet kaip gyvena tie žmonės, kurių pragyvenimo pagrindą sudaro skurdus rublinis atlyginimas?

Argi jie nejuokdariai?

Mandrapypkis.

Trys žymių asmenų mirtys

PROF. K. PAKŠTAS

Profesorius Kazimieras Pakštas mirė rugsėjo 11 d. rytą. Staigi mirtis jį ištiko Marquette Park kolonijoje pas gimines, kur buvo sustojęs. Palaidotas rugsėjo 14 d. Šv. Kazimiero kapinėse.

Kazimieras Pakštas gimė 1893 metais Užpaliuose, Utenos ap., Lietuvoje.

Fordhamo universiteto sociologijos fakulteto diplomas, New Yorke, gautas 1918 m., Fribourgo universiteto (Šveicarijoje) doctor philosophie naturalis laipsnį gavo 1923 m.

Lietuvos universitete e. o. prof. 1925-39; Latvijos universiteto prof. 1928—1931 m., Kalifornijos univ. (Los Angeles) prof. 1939—1941; Carleton College prof. 1943—1944 ir Army Language School, Monterey, Cal. prof. 1947 — 1948.

Tautos fondo generalinis sekretorius 1916—1918 m., Vyties redaktorius 1915—1916 ir 1946—1947, Darbininko, Bostone, red. 1923—1924, Draugo redaktorius 1924—1925 m.

Ateitininkų Federacijos vyr. vadas 1930—1940 m., Lietuvos Geografinės dr-jos pirm. 1933—19.0; Lietuvių - Švedų dr-jos pirm. 1934—1939 m. Vidurinės Europos krikščionių demokratų unijos vicep. nuo 1950 m.

Paskutiniu metu profesoriavo Steubenville, Ohio universitete. Yra parašęs daug veikalų iš įvairių mokslo sričių.

Paskutinėje savo kalboje, pasakytoje ateitininkų kongrese banketo metu, jis tragiškai svarstė išeivijos nutautėjimo pavojus ir skatino lietuviškąją visuomenę išlaikyti savo europietišką galvoseną ir lietuvišką garbę.

Prof. K. Pakštas praėjusiais metais antrą kartą, mirus pirmajai žmonai, vedė Janiną Narutavičienę.

Prof. K. Pakštas buvo labai gyva ir judri asmenybė — tiek visuomeniškame gyvenime, tiek ir mokslų srityje, kuriuose jis buvo ne tiek gilus mokslininkas, kiek menininkas, poetas, ideali zuotojas. Pakšto savybė—vaizdžiai papasakoti ir net pafantazuoti, bet gyvai, patraukliai. Toks jis buvo ir politinėje veikloje — karštas, veržlus, ekspansyvus. Peranksti lietuviškoji visuomenė jo neteko.

Apgailestavimas ir užuojauta!

DR. JONAS PAPLĖNAS

Rugsėjo 12 dieną staigiai širdies smūgiu mirė ekonomijos mokslų daktaras Jonas Paplėnas. tesusilaukęs vos 54 metų amžiaus.

Dr. J. Paplėnas Lietuvoje Vytauto Didžiojo vardo universitete studijavo ekonominius mokslus Teisių - ekonomijos fakultete ir ten gavo ekonomisto diplomą. Ekonomijos mokslus tęsė jau būdamas tremtyje Bonnos universitete Vokietijoje ir ten gavo ekonomijos mokslų daktaro laipsnį.

Dr. J. Paplėnas Lietuvoje buvo jaunalietuvių organizacijos veikėjas, buvo jos vadovybėje. Tremtyje velionis drauge su daugeliu lietuvių nelengvai pergyveno tremtį drauge su daugeliu tremtinių bestumdomas iš stovyklos į stovyklą — buvo Detmolde, paskui Augustdorfo stovykloje, apie 20 km nuo Detmoldo. Čia būdamas, jis pasiryžo sunaudoti naudingiau laiką ir tęsė mokslus Bonnos universitete.

Persikėlęs šiapus Atlanto, Dr. J. Paplėnas buvo veiklus visuomeniškas asmuo — dalyvavo tautininkų organizacijoje, kur paskutiniu metu buvo vice pirmininku; buvo veiklus spaudoje ir žurnalistų organizacijoje, kur Čikagoje buvo valdybojė.

Velionis buvo ramaus, mode ruoto būdo, sukalbamas ir savo pažiūromis, kurias įtaigojo ekonominiai mokslai, buvo demokratiškas. Gal tai ir buvo priežastis, kad tautininkų dauguma jam simpatizavo ir jį išrinko vicepirmininku.

Velionis paliko žmoną Bronislavą ir dvi dukteris, Auksę ir Rūtą, kurioms reiškiama užuojauta.

MIRĖ ANTANAS PAULIUKONIS

Pirmadienį, rugsėjo 19 d. 9 val. vakaro Los Angeles mieste, Kalifornijoj, širdies liga mirė Antanas Pauliukonis.

A. Pauliukonis, bestudentaudamas pradėjo dirbti kaip reporteris, ilgainiui iškildamas į vieną aktyviausių spaudos darbuotojų. Dirbo dienraščių Rytoto ir XX Amžiaus redakcijoje. Buvo baigęs Vytauto Didžiojo universiteto Teisių ir humanitarinius mokslus. Kurį laiką dirbo mokytojo darbą. Išvertė keletą veikalų iš svetimų kalbų, kurių tarpe pažymėtini A. Rachmanovos romanai.

II-jo pas. karo metu, komunistams okupavus Lietuvą, pasitraukė į Vakarus. Ilgą laiką dirbo Vlike redaguodamas žinių biuletenį Elta.

Atvykęs į JAV buvo sulaikytas dėl nesveikatos ir grąžintas atgal į Vokietiją. Po tyrimų vėl buvo įsileistas į JAV, bet dėl plaučių ligos įtarimo turėjo būti medicinos priežiūroje ir reguliariai tikrintis.

Pagyvenęs Čikagoje, persikėlė į Kaliforniją, tikėdamasis, kad sausas oras padės plaučiams sustiprėti. Plaučių liga nerodė aktyvumo, ir iš varginančių medicininių tikrinimų tikėjosi netrukus būsiąs atleistas. Nuolatinė baimė, kad neatsinaujintų plaučių liga ir kiti rūpesčiai padidino kraujo spaudimą ir sutrikdė širdį.

Velionis buvo nevedęs, palikdamas motiną, seserį ir brolius Worcestery ir Bostone.

Paskutinius dvejus metus dirbo „Lietuvių Dienų" administracijoje. Buvo ramaus, tylaus ir sugyvenamo būdo ir mylėjo tiesą.

ARGENTINOJĖ IŠKYLA LIETUVIS MOKSLININKAS

Prof. Petras Krapovickas, baigęs Buenos Aires universitetą ir kaip stipendininkas studijavęs ispanų proistorę Madrido universitete, paskirtas istorijos ir archeologijos profesorium Tucumano universitete. Be to, Švietimo ministerija jį paskyrė to univesrsiteto Etnografijos muzėjaus direktoriumi. Garbė mūsų tautiečiui jaunam mokslininkui! E.

„Ateitis priklauso mums, drauge!"

2.

ŽMOGUS VALSTYBĖS NUOSAVYBĖ

Sovietų žmogus praleidžia labai mažai laiko namie ar su savo šeima. Privatiškumo trūkumas padrąsina bei paskatina jį dalyvauti grupinėjeje veikloje už namų ribų, o efektyvi valstybės mašina niekuomet nepalieka jo vieno tol, kol tokia veikla „nepamaitina" jo viso protinio, dvasinio ir jausminio gyvenimo. Sovietų žmogus neturi kitos išeities, kaip pavesti savo individualumą valstybei; jo viešas ir privatus gyvenimas pasidaro vienas ir nė vienas iš tų gyvenimų jam nepriklauso. Jo pagrindinės pažiūros suformuojamos taip, kad jis dabar pats sutinka su tuo valstybės įsimaišymu į jo privačius reikalus. Visa tai sovietų žmogus skaito natūralia valstybės teise ir bet koks instinktyvus tam pasipriešinimas ar maištavimas prieš tai yra nuodėmė, nusikaltimas.

Aš buvau labai nustebintas, kad

jauni sovietų žmonės nelabai norėjo turėti atskirus butus.

Jie galvoja, kad turėjimas atskiro buto tik sau patiems yra kažkas keista ir peržengiančio natūralius reikalavimus bei nusistovėjusius paprojius.

„Ką galvotų apie mane žmonės, jei aš gyvenčiau atskirame bute ir jei jūs, arkai kurie kiti kolegos ateitų aplankyti mane?", klausė mane viena rusaitė, dirbanti televizijos studijoje. Daugelis kitų, su kuriais aš kalbėjausi apie atskirus butus, bijo būti apkaltinti „vedančiais demoralų gyvenimą" arba „noru izoliuoti save nuo bendruomenės", jei jie gyventų atskirame bute.

Kiekvienas butų pastatas turi namo nuomininkų komitetą, kurį skiria butų valdyba.

Šis komitetas netiktai tvarko butų reikalus, bet taip pat veda svarbius statistinius duomenis, kaip pavyzdžiui, nuomininkų adresų pasikeitimus ar darbo pakeitimą. Šis komitetas, reikalui esant, suteikia reikalingą informaciją apie nuomininką jo darbovietei. Šioje informacijoje pilnai atsakoma į tokius klausimus, kaip pavyzdžiui, kokia nuomininko reputacija tarpe kitų nuomininkų ir ar jis sugyvena su savo kaimynais, ar jis vra tvarkingas, ar jis pasigeria, ar muša savo žmoną ir tt. Jei gu nuomininko elgesys pasidaro netinkamas, tai namų komitetas, nepranešdamas apie tai jam pačiam, parašo raportą apie tai jo darbovietei ir kitoms atitinkamoms įstaigoms. Taigi, sovietų žmogaus pakėlimas, paženinimas ir daugelis kitų dalykų, liečiančių jo ateitį, priklauso nuo jo gyvenamos vietos daviniių.

Viename bute, kuriame aš buvau apsistojęs, mano šeimininkai papasakojo nuotykį, įvykusį prieš 2 mėnesius. Ši nuotykį jie nelaikė kokiu ypatingu ar retai atsitinkančiu.

B. šeima buvo apsigyvenusi mažame kambarėlyje dviem augštais žemiau mūsų buvo. B. vyras dirbo vienos dirbtuvės raštinėje. Jo žmona buvo krautuvės pardavėja, o jų 18 metų sunus, komjaunuolis, dirbo garaže mechaniku ir lankė naktinę mokyklą.

Vieną dieną draugas B. (aprašomos šeimos galva) savo

įstaigoje susibarė ir apsistūmė su kitu tos įstaigos tarnautoju,

kuris šį reikalą iškėlė darbo sąjungoje, sakydamas, kad B. jį — „socialistinį pilietį ir darbo sąjungos aktyvistą" — įžeidęs. Skundas buvo į asmeninį skyrių, kuriame B. reikalai nebuvo labai geri, nes savo bylose B. buvo pažymėtas kaipo „pasyvus" ir „vengiąs socialinio darbo". Kadangi prieš B. nieko svaresnio nerasta, tai jo darbo vietės asmeninio skyriaus vedėjas parašė B. namų komitetui, prašydamas suteikti žinių apie „moralinį bei politinį B. gyvenimą ir jo šeimą. Namų komitetas greitu laiku nieko negalėjo prieš B. iškasti, tačiau pats B. staiga pastebėjo namų komiteto susidomėjimą juo ir neišken tęs pasakė savo kaimynui nusto ti klausyti (slaptai), kada jis kalbasi su savo žmona. Kaimynas tuo įsižeide ir prasidėjo triukšmingas ginčas.

Tik keletai dienų praslinkus, darbo sąjunka priėmė rezoliuciją, kuri buvo paremta B. gyvenamo namo komiteto nuomone, prašant asmeninį skyrių atleisti B. iš darbo. B. buvo kaltinamas „laužąs moralinį sovietų bendruomenės, vieningumą" „priešišku (antagoniškų) nusistatymu santykiuose su draugais piliečiais" ir „nevertingu socialistiniu piliečiu". Galutinėje išvadoje, neužilgo B. darbovietė perkėlė jį toliman Sov. Sąjungos užkampin. B. žmona buvo taip pat ten perkelta, kad „išvengtų socialistinės šeimos atskyrimo", tačiau jų sūnus buvo paliktas Maskvoje.

SOVIETINIS GATVĖS ŽMOGELIS

„Rusija nėra tik meškos ir Dostojevskis, ir netgi ne komunistinė bendrija bei bei vieno tikslumas", pasakė man vienas draugas žurnalistas ir tęsė toliau: „Rusija yra kolektyvus egzistencijos kelias ir būdas. Štai, kodėl jūs matote grupes žmonių gatvėse, parkuose, kavinėse sėdinčius ir kalbančius tarpusavyje ligi vidunakčio. Gatvė sovietiniam žmogui paima ar užima namų vietą, sukuria socialinius malonumus bei sujaudinimus, o taip duoda net intymiškumo (artimo draugiškumo) momentus. Jeigu jūs to nesuprantate, tai jūs nieko nesuprantate".

Vienas gerai žinomas partijos veikėjas šį dalyką dar toliau komentavo: „Mums", jis pasakė, „namai yra tik kampelis, kuriame mes miegame ir laikome 2 kostiumus. Namie nėra jokios galimybės poilsiui, tačiau paimkite gatvę! Atrodo, kad sovietinio žmogaus gyvenimas pagerėja, jei gatvė pagerėja.

Mūsų kolosališki vieši pastatai yra pastatyti pirmiausiai su darymui įspūdžio sovietinės jėgos, didybės ir garbės.

Daug svarbiau turėti tokią įspūdingą gatvę, kaip privatų gyvenimą. Štai kodėl mes statome socializmo pyramides vietoj gyvenamų butų".

Kiekviena gatvė turi vidury je plačią baltą liniją. Augštų valdininkų bei pareigūnų auto

Nukelta į 6-tą psl.

Lietuvos karo invalido atsiminimai

PETRAS PLESKEVIČIUS

3.

Mums liko dar pusvalandis dirbti. Sniegas vertė kaip iš maišo, be pertraukos. Aš pradėjau visas drebėti. Akyse pasidarė tamsu. Į galvą lindo mintis — lįsti pro dratus į gatvę. Mano laimei, buvau iš namų apsivilkęs savo civiliu vatinuku, nors kelnės ir kepurė buvo kariškos. Ant kepurės buvo geltonas lietuviškas lankelis ir kukarda. Bateliai ir bintai ir gi buvo kariški.

Jau pradėjo temti. Nubėgęs pagalio, už būdos greit geltoną nuo kepurės lankelį numečiau, kukardą ištraukiau ir pats pro dratus išlindau į gatvę. Pats nepajutau, kaip meste mane kas permetė. Žmonių buvo daug. Aš susimaišiau su žmonėmis, pradėjau bėgioti iš vienos gatvės į kitą. Po keletos minučių išgirdau šūvį. Supratau, kad jis liečia mane. Bet jau pradėjo temti, o sniegas vertė kaip iš maišo. Tai buvo mano naudai. Ilgai bėgioti nebuvo kaip. Greit puoliau į vieną krautuvę. Nagi, ten stovi žandaras ir kalbasi su krautuvininku. Paprašiau obuolių svarą. Tas permetė mane nuo galvos iki kojų, bet nieko nepasakė. Man atsvėrė svarą obuolių, apmokėjau ir išbėgau visai pamišęs, nes žinojau, kad su manimi jau bus blogai, jei gu sugaus. Bebėgiodamas gatvėmis, išbėgau į tą pačią gelžinkelio stotį, į kurią mane buvo atvežę iš Varėnos. Kaip tik buvo atėjęs traukinys. Aš susimaišiau su žmonėmis ir šiaip taip įsmukau į kitą pusę. Gelžkeliu pradėjau eiti į tą pusę, iš kurios buvau atvežtas nuo Varėnos miestelio.

Ėjau gal kokius 6—7 kilo metrus gelžkeliu, radau kokį kaimą, galvojau užeiti į kaimą gal gausiu kur kokią norsnakvynę. Susitikau didelį žmogų su barzda ir paklausiau. Bet jis į tai atsakė klausimu, iš kur aš einu ir kur einu, kad neži nau kaimo? Pasakiau, kad einu iš Gardino pas savo tetą į Marcinkonių kaimą dėlto ir nežinau, bet norėjau gauti pas ką pernakvoti. Jis tuojau paklausė, ar aš turiu kokį leidimą? Supratau, kad bus blogai ir grįžau atgal į tą patį gelžkelį, iš kurio buvau išėjęs. Nutariau eiti gelžkeliu net iki Varėnos miestelio.

Kiek tolumo ėjau, negaliu žinoti ir šiandieną, bet jau visiškai pavargau, kojos peršlapo, visas suprakaitavau. Prie pat gelžkelio pamačiau mažą namuką, viduryje buvo matoma šviesa, o aplinkui pilna šakų ir prie pat namo labai didelis raistas. Užeinu. Sėdi keli vyrai, lošia kortomis, o sienoje kabo kariški šautuvai. Matau, bus blogai. Tuojau klausiu, gal galėčiau gauti vandens? Jie tuojau klausia, iš kur aš einu ir kur einu ir ar turiu propusk. Aš šokau pro duris ir pasileidau bėgti į tą didelį raistą. Girdėjau, kaip traškėjo šautuvų spynos, bet manęs nešaudė. Priėjo prie raisto, kaž ką pakalbėjo ir vėl grįžo kambarin.

Gulėjau sniege dar ilgai, kol visai sustingau. Tada pasikėliau ir išėjau į kitą pusę to raisto. Radau gelžkelį ir vėl pradėjau eiti pirmyn, bet gelžkeliu eiti labai sunku. Sniego labai daug. Pavargau visiškai. Galop eidamas gelžkeliu radau plentą. Ten jau nutariau eiti į tą pusę, kur einą gelžkelis, plentu. Paėjau gal kokį kilometrą. Iš paskos išgirdau važiuojant ir pamačiau dvi padvadas. Pilnas rogės šiaudų lenkų kareiviai vežė kokian dvaran, kur jie stovėjo. Privažiavę prie manęs, sustabdė arklius ir pakalusė, kur aš einu. Pasakiau, kad iš Kapliškių kaimo ir einu Marcinkonių miestelin, kur mirė mano teta, einu giminėms duoti žinios. Lenkai matyti patikėjo, liepė man sėstis ir sakė — tave pavešime 6—7 km. Sėstis nenorėjau, bet priešintis nebuvo kaip, nes galėjau sudaryti įtarimo. Lenkai klausinėjo, kokis pasmumis jaunimas, mergos ir kitokių visokių niekniekių. Kadangi aš ten nieko nepažinau ir nežinojau, tai aš pradėjau girti jųjų arklius. Tada vienas į kitą sako: Jis tur būt durnelis — tada aš nudaviau dar durnesnį negu jie mane paskaitė. Privažiavus dvarą, man liepė išlipti ir eiti plentu, o patys pasuko į dvarą. Padėkojau už pavėžėjimą ir traukiau Marcinkonių link.

Marcinkonis pasiekiau jau vėlai. Bijodamas susitikti sargybas, ėjau pro jųjų šoną. Už miestelio įėjau į didelį mišką. Jokio kelio nebuvo miške. Visiškai pavargau. Sniego labai daug. Vaikščiojau labai ilgai kol galų gale pamačiau kūrenantis labai didelę ugnį, bet žmonių prie ugnies neradau. Greičiausia ten buvo apsistoję čigonai. Prie ugnies pasėdėjęs gal pusvalandį, vėl leidausi klajoti po man nepažįstamą mišką. Galop išėjau iš miško, prie kurio stovėjo kluonas ir prie jo didelis kūgis ruginių šiaudų. Pradėjau lįsti į šiaudus. Iš kitos pusės šiaudų išbėgo dvi kiaulės. Tada radau šiltą guolį ir labai greit užmigau. Nežinau kol būč miegojęs, jeigu batuose nebūtų prišalusios kojos.

Šokau iš miego. Dar buvo tamsoka, bet jau ūkininkas girdė prie šulinio arklį. Aš išlindau iš šiaudų. Jis keletą kartų šaukė: Kas ten eina? Bet aš, nieko neatsakęs, grįžau vėl į mišką, iš kurio buvau atėjęs, radau kelią ir pradėjau eiti. Mane užvijo pora padvadų, kurios mačiau važiavo į bažnyčią. Ir pamačiau ateinančią moterį, kuri nešėsi kažkokį ryšulėlį. Moteris atrodė apie 40 metų. Priėjus paklausė: Ar nori valgyti? Rusiškai. Ar turi? — atsakiau greit. Ji atrišo ryšulį, išėmė pusę bulbinio blyno, kepto ant kopūstų lapo ir apie pusę svaro rūkytų virtų lašinių. Norėjau jai pasisakyti, kad esu labai išalkęs, bet jinai neįsileido daugiau į kalbas, atidavė man davinį ir numojus ranka nuėjo. Aš gi sugauta porcija išėjau šalin kelio ir atsisėdau ant kelmo. Bet man kilo įtarimas, ar man duotas maistas nebus užnuodytas? Ant kelmo sėdžiu, į lašinius ir blyną žiūriu, seilės varva, bet kąsti bijau. Besvarstant atėjo mintis juk jinai nežinojo, kad mane susitiks ir nešėsi arba dėl savęs, ar dėl ko kito, tad negali būti užnuodyti. Suvalgiau. Pasijutau stiprus ir energingas. Išėjau iš to miško ir pamačiau miestelį, bažnyčią ir daug žmonių. Buvo sekmadienis. Nežinojau, kas per miestelis. Prie pat jo ėjo geležinkelio bėgiai. Pasukau šonan miestelio, arčiau geležinkelio ir pamačiau seną menką namuką. Galvoju, užeisiu, atsigersiu ir paklausiu, kas per miestelis ir kokis geležinkelis, kur eina? Pravėriau duris — vaikšto uniformuotas lenkų žandaras! Man ir blusos apmirė. Bet jis užsimislnięs vaikšto ir švilpia. Pervedė nuo kojų ligi galvos mane. Aš paklausiau, gal galėčiau gauti vandens. Padėkojau ir sprukau laukan. Pradėjau eiti vėl gelžkeliu. Pradėjo temti. Susitikau senyvą gelžkelietį. Jis pasakė, kad už 2 km yra upė ir stovi 8 sargybiniai, ir be leidimo nieko nepraleidžia. Jis man nurodė keliuką į kaimą Margionys. Kai išgirdau Margionių vardą, man pasidarė šviesiau akyse. Žinojau, kad ten galėsiu susikalbėti lietuviškai. Po pirmo pasaulinio karo, siaučiant plėšikams ir plenikams pas mumis vienas žmogus iš Margionių nakvojo ir tėvelis dar jam jo pirktą telyčią iš rusų plenikų buvo atprašęs, bet aš to žmogaus nepažinojau ir jojo nei vardo, nei pavardės nežinojau. Na, bet ėjau. Jau smagu buvo, nes žinojau, kad bus Margionių kaimas. Per ūkininko kiemą ėjo žiemos keliukas. Namas naujas. Atidariau duris. Moteris kūreno krosnelę. Pasakiau: labas vakaras. Jau atsakė lietuviškai. Paklausiau, ar negalėčiau pernakvoti? Mane paklausė, iš kur aš ir kur aš einu? Meluoti lietuviams nebuvo kaip, pasakiau, kad aš iš Lietuvos kareivis, buvau lenkų suimtas, pabėgau ir noriu sugrįžti Lietuvon. Labai nustebo ir pasakė, kad jei be jokio leidimo, priimti nakvynėn negail. Viskes nutilo. Po kiek laiko atsiliepė senukas. Gerai, jeigu tu sakai bėgi iš plieno ir esi lietuvis, tai iš kokio krašto būsi iš Lietuvos? Atsakiau: Aš esu nuo Alytaus, Nedzingės parapijos. Kai pasakiau Nedzingės,

dar vienas vyras radosi, to senuko sūnus. Jis sako žinąs gerai Nedzingę ir jis buvęs Meškučių kaime, gulėjęs ten pas vieną žmogų. Aš pasakiau, jog aš pats esu iš Meškučių kaimo. Išsikalbėjus pasirodė, kad jis nakvojo pas mano tėvą. Greit visi priėjo prie stalo, kur aš sėdėjau ir prasidėjo pokalbis be baimės. Greit radosi ant stalo valgių. Prasidėjo kalbos ir pasidarėme jau kaip giminės. Liepė greit man nusivilkti švarką. Pasakiau, kad čia yra milionai utėlių. Moterys greit pakūrė pečių ir visas mano drapanas su kišo į karštą pečių, kad tarakonai iškristų. Aš gi pradėjau kalbą apie tolimesnę kelionę. Ma ne nuramino. Sako, bus viskas sutvarkyta. Atnešė kūlį šiaudų, paklojo ant suolo ir liepė eiti pailsėti. Bus daugiau.

BIRUTĖ CIPLIJAUSKAITĖ

Portugalija ir jos žmonės

Įspūdžiai iš Partugalijos.

Portugalija, tas mažas žemės lopelis pačiuose Europos vaka ruose, kukliai prisiglaudus prie už ją kur kas didesnės ir galin gesnės Ispanijos, dažnai lieka turistų aplenkiama, galvojant, kad ypatingų naujenybių ji nie kam nepasiūlys. Dažnas ją įsi vaizduoja panašią į ją iš visų pusių supančią kaimyne ir atlai džiai nusišypso, išgirdęs portu galą tvirtinant, kad tarp tų dvie jų kraštų, taip panašių savo ge ografine padėtimi, istorija, žmo nėmis ir net kalba, skirtumas yra žymiai didesnis, negu pana šumas.

Metus žvilgsnį praeitin, abie jų tautų raida vyksta lygiagre ta. Pusiasalyje, atskirtame nuo visos Europos sunkiai perkopia mų kalnų virtine, ir pirmieji gy ventojai, ir vėliau įsikūrusios tautos buvo tie patys. Vieno dai abu kraštai kelis šimtmečius nešė arabų jungą, ta pačia kri kščioniška dvasia prieš juos ka riavo. Atsikratę musulmonų, pradėjo tvarkytis savarankiš kai, bet XVI — XVII amžiuje per 60 metų abi tautos ir vėl buvo susijungusios. Reikia ta čiau pripažinti, kad ši paskuti nė sąjunga portugalams tik tiek miela, kiek lietuviams Liub lino unija, ir per tuos 60 metų noras galutinai atsiskirti nuo ispanų vis stiprėjo. Nors dabar abi valstybės ir draugiškai su gyvena, ir net panašių principų valdžią turi, jų žmonės ypatin gų simpatijų vieni kitiems ne rodo. Gi šiek tiek ilgiau su vie nais ir kitais pagyvenus, išryš kėja ir jų visiškai skirtingi bruo žai.

Jau pats gamtovaizdis Portu galijoje dėkingesnis: turėdama ilgą jūros pakrantę, ji žymiai mažiau kenčia nuo sausros. Dėl to ir pirmas įspūdis, įvažiavus iš Ispanijos, akiai malonus: po nesibaigiančių išdžiūvusių raus vos plokštumos plotų, keleivį pasitinka žaliuoją sleniai su vynuogynais; vietoj plikų kal nų, maloniai stebina vešlūs pu šynai. Gi slėniuose, ypač šiau rėje, gausiai išraižytuose upių ir upelių, linksmai linguoja žali kukurūzų stiebai, besitęsią iki pat gelsvo smėio kopų. Kalnai čia žemesni, ir kiekviena jų vir tinė keeiviui atidengia naują vaizdą: prie jūros jie apaugę pušynais; prie didesnių upių vy rauja vien tik vynuogynai; ar tėjant link Ispanijos pasienio, įsiviešpatauja gelsva spalva: kur beužmiesi akį, banguoja kviečių ar rugių laukai. Plokš čios žemės plotą Portugalijoj sunku rasti. Tad ir visi darbai dažnai ten atliekami rankomis. Tiek šienas, tiek vynuogės au ga kruopščiai užplanuotose ir su pasišventimu užlaikomose te rasose (dažnai visa kalno pa kriaušė panaši į smulkų geo metrinį brėžinį), ir neretai vi sas derlius gabenamas į slėnį di delėse pintinėse, besisupančio se ant moterų galvų. Gi pra ėjus smarkiai audrai, tos pačios pintinės su tom pačiom moteri mis keliauja į viršų, idant vėl uždengus nuplautas uolas bran giu juodžemiu iš slėnio. Skur desnėse atkalnėse hektarais tę siasi alyvų ar figų medžių plan tacijos, o pakeliai dažnai apso dinti rusvai nuteptais nuluptu liemeniu medžiais, kurių žievė naudojama kamščių gamybai. Tik pačioj pakrantėj užtinki siaurą lygaus smėlio rėžį, ir ten primityvus žvejų gyvenimas ir jų atkakli kova su šėlstančia jū ra patiekia visai naują gamto vaizdį.

Skirtumas, kurį pastebime gamtovaizdyje, lyginant jį su Ispanija, pasitvirtina ir įeinant į bet kurį portugališką kaime lį ar miestelį. Ir čia pirmas įspū dis linksmesnis. Ispanijoj dau gumas namų molio spalvos, ir tik pietuose viską nustelbia bal tumas. Portugalas, atrodo, la bjau mėgsta gyvas spalvas, tad ir pačioj šiaurėj daugumas na mukų išbaltinti, dengti raudo nais stogais ir apsupti rūpestin gai prižiūrimo darželio. Nuos tabą kelia ir gražūs, ryškių spalvų gėlių pilni parkai ar so deliai net ir mažiausiam kaime lyje. Viskas juose švaru, net ir skurdžiose gatvelėse pastebima rūpestinga ranka.

Atvažiuojant Portugalijon iš Ispanijos ar Italijos, širdis no rom nenorom pasigenda meno paminklų, kurie šiuose dviejuo se kraštuose tokie gausūs ir įs pūdingi. Patys portugalai daug apie savo meną kalbą, kiekvie ną bažnyčią trim žvaigždutėm pažymi, tačiau kad tikrai kele tą vertingų ir įdomių pastatų ar skulptūrų pamačius, tenka ge rokai skersai išilgai viso krašto paklaidžioti. Ypatingai stebina jų bažnyčios: daguma jų baro ko stiliaus, jau nebe natūralios akmens spalvos, bet baltintos, ir iš viršaus bei viduj nuklotos spalvotom koklinėm plytelėm su figūromis iš Kristaus gyve

Nukelta į 5-tą psl.

KULTŪRINĖ KRONIKA

LIETUVOS ARTISTŲ IŠVYKOS

Šiom dienom Lietuvos artis tas Stasiūnas vyksta komunis tinėn Kinijon pusantro mene sio gastrolėms. Gruodžio mėne sį Sabaliauskaitė ir Banys iš vyksta baleto gastrolėms į Liba ną. E.

LĖLIŲ TEATRAS KAUNE

Rugsėjo 11 dieną Kaune nau jai įrengtose patalpose atidary tas Kauno valstybinis lėlių te atras. Teatro atidarymo proga žiūrovams buvo parodyta prem jera — Miliūno pjesė — fanta zija ,,Mūsų nuotykiai mėnuly je". Lėlių teatre sudarytos dvi paralėlinės grupės: vieni akto riai dirbs Kaune, o kiti gastro liuos rajonų centruose, kolcho zuose, mokyklose. E.

NAUJI PASTATYMAI LIETUVOS TEATRUOSE

Vilniaus dramoje statoma J. Kavaliūno drama ,,Aš matau saulę", J. Marcinkevičiaus ,,Kraujas ir pelenai", K. Inčiū ros pjesė ,,Žemaitė", A. Gri ciaus ,,Vieną sekmadienį". Vil niaus operos ir baleto teatre sta tomas latvio Grinblato baletas ,,Rigonda", atnaujinama opera ,,Hofmano pasakos", totorių kompozitoriaus Jarulino bale tas ,,Suralė", Verdi opera ,,Si cilijos mišparai", Mocarto ope ra ,,Taip elgiasi visi", Delibo baletas ,,Silvija", rusų komp. Dzeržynskio opera ,,Žmogaus dalia".

MATEMATIKŲ PASITARI MAS VILNIUJE

Nuo rugsėjo 5 iki 11 d. Vil niuje tęsėsi šeštasis visasąjun ginis pasitarimas tikimybių teo rijos, matematinės statistikos ir jų taikymo radiotechnikoje, ga mybos procesams automatizuo ti bei mechanizuoti kitose liau dies ūkio srityse klausimais. Pa sitarime dalyvavo apie 250 mo kslininkų iš Maskvos, Leningra do, Kazanės, Taškento, Kijevo ir kitų stambiausių matemati kos mokslų centrų.

Pasitarimas buvo atidarytas Vilniaus Valstybinio universite to rektoriaus J. Kubiliaus. E.

● Nuo rugsėjo 1 d. pradėjo dar bą dar viena nauja mokslo įstai ga — profesinė - techninė mo kykla Panevėžyje. Ši mokykla, kurioje mokslas truks dvejus metus, ruoš tinkuotojus, dažyto jus, pramonės įrengimų šalt kalvius, elektrotechnikus. Iki šiol mokyka gavo daugiau kaip 300 pareiškimų. E.

STAMBIAUSIAS PABALTY JE TELESKOPAS

Vilniaus universiteto obser vatorijoje pastatytas stambiau sias Pabaltyje teleskopas. Jį su montavo Lietuvos Mokslų aka demijos Fizikos - matematikos instituto aspirantai V. Straižys ir V. Jasevičius. Universiteto astronomai galės stebėti žvaigž džių spiečius, kintamas žvaigž des, o taip pat ir fotografuoti jas. E.

„DIRVOS" SUKAKTUVĖS

Laikraščiui ,,Dirvai" sukako 45 metai. Ta proga rugs. 24 d. Clevelande buvo suruoštas kon certas ir balius.

FAUSTAS LIETUVIŠKAI

Lietuvoje išėjo iš spaudos A. Churgino išverstas Getės ,,Faustas". A. Venclova verti mą vertina gerai.

● Prie Panevėžio muzikinio technikumo steigiamas simfoni nis orkestras, kuriam vadovau ja kompozitorius A. Belazaras.

PO VILNIAUS MIESTU RASTA GYVAS KAČERGOS UPELIS

,,Tiesos" 213 nr-je rašoma, kad, kasant šiluminę trasą Vil niuje, Pionierių gatvėje, rasta upė. Istorijos mokslų kandida tas P. Kulikauskas paaiškino ,,Tiesos" korespondentui, kad tai Kačergos upelis, prieš kele tą amžių tekėjęs maždaug ta vieta, kur dabar stovi Puškinui paminklas; iš kitos Gedimino kalno pusės į ją įtekėjo nedide lis Kačergos įtakas. Vėliau Vil nelės vaga dirbtinai buvo nu kreipta kita linkme. Bėgant šimtmečiams, Kačerga pavirto požeminiu upeliu. Taigi Kačer ga po daugelio metų vėl išvy do dienos šviesą.

Pionierių gatvėje užtikta 14 —15 amžiaus medinių statinių liekanų, taip pat mūrinių pasta tų iš vėlesnio amžiaus. Netoli jaunimo sodo ekskavatorius atidengė 16 amž. Karališkojo malūno likučius. Rasta ir girnų akmenys, kurie perduoti Istori jos institutui. E.

● ,,Mūsų tėvynės sostinėje Maskvoje", rašo ,,Literatūra ir Menas", rugs. 19 d. atidaryta ,,Pabaltijo tarybinių respubli kų dailės paroda", kurioje eks ponuojama ,,beveik šeši tūks tančiai tarybų Lietuvos, Latvi jos ir Estijos dailininkų darbų".

● Kauno kino mėgėjai įsuko filmą ,,Anykščiai — dainų ir poetų kraštas".

Ar kūrybos neužgožia mada?

SEPTINTOSIOS KANADOS LIETUVIŲ DIENOS DAILĖS PARODOJE PASIŽVALGIUS

Daug dulkių sukėlė rezoliuci ja apie nuosmūkį. Jos atgarsiai, lyg tolimos perkūnijos riedu liai, girdimi ir dabar. Ir kartkar tėmis, lyg tos didelės perkūni jos nuaidėjimai, pasigirsta šen ir ten, ir po metų, dvejų. Ir ky la klausimas, ar tas konstatavi mas nuosmūkio kokią nors įta ką mūsų menui, mūsų kultūros apraiškoms padarė, ar taip ir liko ,,balsu šaukiančio tyruo se"?

Kažin, ar menininką, koks jis bebūtų, ar gali paveikti toks konstatavimas, nors jis būtų ir teisingiausis? Nes juk kiekvie nas nori būti geriausiu. Kiekvie nas nori sukurti tobuliausia. Ir taip elgiasi. Tat, kaip galima pa veikti menininką persiorientuo ti, jeigu jam jo vidinė nuotai ka, jo meno samprata jam nie ko kita, negu jis turi, nediktuo ja? O jeigu diktuoja, tai kaip jis gali neveikti taip, kaip jau čia ir kaip supranta?

Tokios mintys kilo apžiūrint 7-sios Kanados Lietuvių dienos meno parodą, kurios suruoši mu daugiausia rūpinosi žymu sis mūsų grafikas Telesforas Va lius, sutelkęs bene 18 dailinin kų, nors tiktai viename kamba ryje.

Ar todėl, kad jie visi 18 su tilpo viename kambaryje, ar to dėl kad parodos organizatorius ių nerūšiavo pagal nuosmūkio deklaraciją, bet atrodė, kad vi si jie gana gerai sutilpo ir ne blogai susigyveno, nors jie ir labai skirtingi, kad ir pagal tą nuosmūkio deklaraciją. Nicko nebūt buvę nuostabaus, jeigu šios parodos dalyvių tarpe bū tų ir nuosmūkio deklaracijai daugiausia pasipriešinęs dail. Rūkštelė.

Dailininku kūrėju, originaliu, ryškiai originaliu—reikia gim ti. Prigimtį gi keisti yra labai sunku, o daugeliu atvejų — vi sai neįmanoma. Prigimtis gi la bai ryški kaip tiktai kūryboje ir sugebėjime būti meistriškai. Meistriškai padarytų darbų ap tariamoje parodoje buvo paly ginti daug. Kitas klausimas, kiek gi buvo eksponatų, kurie įrodo kūrybingumą?

Parodoje dalyvavo 18 daili ninkų, bet dauguma jų — ir be parašų atpažįstami iš darbų. Atseit, jie nekinta, jie tie patys. Gal jų meistriškumas pakilęs, bet jų darbai — tie patys, kaip buvę prieš kelis ir keliolika me tų. Petravičius, Augius, Vizgir da, Kasiulis, Pautienius, Jony nas, Dagys, Dargis. Nauja gali ma pastebėti Tamošaitienės, Do ciaus, Žmuidzinienės, Galdiko, Valiaus darbuose. Naujų ban dymų, nors gal ir nereikšmin gų, šį kartą, galima pastebėti nuolat ieškančio Galdiko dar buose. Viesulas taip pat ieš kąs, tačiau nelengvai susiran dąs. Vesčiūnas?

Atokiau nuo kitų stovi Rač kus, ir realybę verčiąs abstrak cija.

Ir, galų gale, iš daugelio dar bų ryški... mada. Kaip nebūsi ,,modernus", jeigu pasireiškia ,,modernizmo mada?" Mados šešėlis nutįsęs iš daugelio dar bų. Mados šešėlis nutysęs per visą parodą. Ten, kur bandoma pasireikšti ,,moderniškai". Ne žiūrint tačiau tų modernizmo pastangų, pagrindinis įspūdis— daugumoje esame apsisprendę, radę save ir sau liekame ištiki mi. O gi ir mados kūrėjai Picas so ir Matisse taip pat liko sau ištikimi. Jeigu meistriškumas išvystomas ligi labai augšto ly gio, tai dailininkas gali būti ir modernistu, ir konservatorium, bet jis gali dirbti augšto lygio darbus.

Bet kai dėl parodos, tai vien tas jau gerai, kad mūsų daili ninkai neužmeta teptukų ir skaptukų, ir dirba. Už tai jiems ir garbė ir šlovė! O Lietuvių dienų ir šios parodos organiza toriams priklauso pagarba.

Parodoje apsilankęs.

REVOLIUCIJA TEKSTILĖS PRAMONĖJE

Kingstone įvykusioje tarp tautinėje tekstilės pramonės konferencijoje, kurioje dalyva vo keliolikos valstybių atsto vai, išaiškėjo dalykų, kurie yra vertinami kaip tekstilės pramo nės revoliucija.

Ligšiol vartota medinė šiau dyklė, kuria prastumiamas at audų siūlas tarp metamų siūlų, jau išimama iš apyvartos. Vie toje šaudyklės vienas pranešė jų pasakė, esanti išrasta naujo viška šaudyklė, o kitas pranešė jas pranešė apie dar modernis nį būdą — siūlo padavimą oro spaudimu.

Be to, pranešta apie naujų dirbtinių audybos medžiagų iš radimą. Ypač pabrėžtas Orlon 28 išradimas ir kitų medžiagų, kurios jau dabar pradedamos leisti į pardavimą. (AG).

● Vilniuje gastroliavo brazilų kolektyvas ,,Brazilų samba".

A. JONYNAS

Paskutinė vakarienė

20.

PO ANGELINOS CEPELINŲ

— Tegul sau vaikščioja jaunimas, — ramiai dėstė žilasis direktorius. — Jų dienos dabar... O mes, seniai, išgersime...

Jis nepastebėjo rūsčių viršininko akių ir susidrovėjusio veido. Koks vis dėlto kiaulė buvo tas Algis! Ir kiekgi kartų jam viršininkas yra kalbėjęs:

— Pražūsi per tas mergas...

Ne, tas prakeiktas Algis — nebepataisomas. Jis netgi už miršo, kad viršininko kišenėje guli toks nemalonus raštas... Na, rytoj Bildžius jam primins!

Iš lėto siurbčiodamas šampaną, direktorius paistė kažką apie sąmonę ir instinktą, niekaip negalėdamas išsiaiškinti, ku ris iš jų svarbesnis ir kuris daro daugiau įtakos žmogaus veiks mams. Ši problema visada vargindavo direktorių, kai tik jis pasiekdavo tam tikrą įkaušimo laipsnį. Tais atvejais jis užsi mušdamas jieškodavo klausytojo ir galėdavo varginti jį visą naktį. Bet viršininkas Bildžius nebuvo nusiteikęs ginčytis. Jis išpilstė paskutinius šampano lašus ir labai gailiai pagalvojo apie veidmainingą ir apgaulingą moters širdį, kuri visada yra linkusi pažaisti jautriausiais jausmais. Meilus Angelinos vei das dabar ištįso prieš akis, aptrauktas kažkokiu pilku rūku.

— Tai kur tu mane apnakvindinsi? — paklausė jis direk torių, negailestingai nutraukdamas sudėtingas mintis apie są monę ir instinktą. — Rytoj anksti reiks keliauti.

Direktorius atsipeikėjo, žvilgterėjo į laikrodį:

— Aha, aha, — subruzdo jis, — jau pirma... laikas, lai kas.... einam pas mane, draugas viršininke... Vietos, ačiū Die vui, pas mus pakaks...

Jis užpūtė savo sąskaitininkės kambarėlio lempą ir paėmė viršininką už parankės. Jiedu ėjo tiesiai, beveik nesvirduliuoda mi. Žibėjo žvaigždės, kvepėjo rugpjūčio naktis, kažkur neto liese, paežerėje, linksmai juokėsi mergina. Galimas dalykas, kad tai buvo Angelina.

PASKUTINĖ VAKARIENĖ

Pasakykite jūs man, koks neišmanėlis išrado šampaną? Ir kodėl žmogus, visą vakarą gėręs degtinę, staiga sugalvoja ger ti tą kvailą rūgštį? Nejaugi tik tam, kad rytą jam plyšte plyš tų galva?

Sėdėdamas mašinoje, švilpiančioje Augštaitijos gilumon. Jonas Bildžius nebegalėjo net aiškintis su šoferiu dėl jo kiau liško elgesio vakar vakare. Tiek skaudėjo galvą, kad, atrodė, ir žodžio neišspausi... O ką bepadėtų tas žodis tokiam juodnu gariui... Argi maža protingų žodžių viršininkas yra pasakęs per tuos trejus metus? Visi jie atšoko kaip žirniai nuo sienos. Daug tikslingiau buvo susikaupti prieš susitikimą su nauju ūkiu ir jo žmonėmis.

Ne, dabar jau užtenka!... Šiandien ir rytoj viršininkas rim tai imsis savo pareigų! Tie nuolatiniai priėmimai, tos vaišės tik atbukina dėmesį ir neleidžia pagalvoti, padaryti rimtas ir teisingas išvadas. Tenegalvoja tie šunsnukiai, kad Joną Bil džių galima palenkti taurele, tenemano, kad jis yra praradęs budrumą. Šiandien jis jiems parodys, kur pipirai auga!

Priešpiečiais ,,Pobeda" įlėkė į nedidelį miesteliuką, kita dos buvusį valsčiaus centrą. Čia, seno ir labai turtingo, praban giai įrengto dvaro rūmuose, buvo įsikūrusi viena geriausiųjų visoje respublikoje ūkių kontora. Už rūmų driekėsi labai dide lis, senas parkas su retais, Lietuvoje beveik nesutinkamais me džiais. Bildžius iš karto pastebėjo, kad šis ūkis kiekvienam už klystančiam daro puikų įspūdį. Čia, šiam ūkyje, viršininko laukė maloni pareiga: įteikti kolektyvui pereinamąją vėliavą už geriausius pasiekimus per pirmąjį pusmetį.

Ūkio apžiūra vyko be didelių incidentų. Direktorius Al bertas Jonaitis — kokios keturiasdešimties metų vyras, augštas ir stambus, darbštus ir griežtas, — atvirai pasakojo viršininkui ir savo pasiekimus ir trūkumus, tarsi reikalaute reikalaudamas, kad viršininkas jam patartų, pasakytų savo nuomonę, duotų aiš kių ir įvykdomų nurodymų. Kažkaip negalėjai prie jo prisika binti, kažkaip netiko barti ar kolioti jį. Jonas Bildžius, žino ma, padarė priekaištų, šio bei to pamokė, bet pasileisti į plates nius instruktažus neturėjo progos. Per daug santūrus ir tuo pat metu atviras buvo direktorius. Viršininkui jis netgi pasiro dė labai sausas ir pedantiškas, o su tokiais žmonėmis kalbėtis visada sunku ir ne visada įdomu.

Papietavo jie tą dieną miestelio užkandinėje, pasitenkin dami tik nekaltu apetito žadintoju — alučiu. Direktorius net ir neužsiminė apie ką nors stipresnio, o jeigu jis ir būtų užsimi nęs, viršininkas būtų pareiškęs griežčiausią protestą. Vieną kartą turi baigtis...

Tvarkingai, punktualiai prasidėjo ir iškilmingas ūkio dar bininkų susirinkimas. Jonas Bildžius turėjo progos vėl pakreip ti ant šono savo pliką galvą, primerkti akis ir pasakyti neilgą, bet įspūdingą kalbą apie darbščius ūkio žmones ir apie tolimes nius uždavinius. Direktorius paskelbė savo įsakymą apie dau gelio darbininkų premijavimą. Žodžiu, susirinkimas buvo vi siems malonus ir atmintinas. Niekas iš jo nėjo su nuleista gal va ir prislėgta siela. Tokie susirinkimai neišvargina nei virši ninko, nei pavaldinių.

BE DEGTINĖS NE GYVENIMAS

Tuoj po susirinkimo Jonas Bildžius sukruto važiuoti to liau. Jam dar buvo likęs vienas ūkis; aplankius jį, ko gero, šį vakarą būtų galima pasukti namo. Nebūtina juk trintis koman diruotėje visas šešias dienas ir be reikalo eikvoti valstybės ka peiką. Bet ūkio žmonės jokiu būdu nenorėjo viršininko išleisti. Ne, šiandien jiems ypatinga diena, jie ir pagerbti ir apdovano ti... draugas viršininkas turįs bent valandėlę pasėdėti drauge su jais už bendro stalo, pasidalinti savo įspūdžiais ir mintimis. Re tai kas pas juos užsukąs iš žmonių, kurie daug yra matę ir daug gali papasakoti.

Atsisakyti buvo nemandagu. Žinoma, daug gerti Jonas Bildžius negers, bet pasėdėti su žmonėmis — reikia.

Vaišės buvo paruoštos didelėje rūmų salėje. Ilgi stalai ėjo dviem eilėm ir gale salės jungėsi gražiu puslankiu. Jie bu vo gausiai apkrauti sumuštiniais, mišrainėmis, sausainiais. Net ir keli tortai puikavosi tarp sumuštinių ir mėsos kepsnių. Tik butelių nesimatė. Tur būt, juos įneš vėliau, žmonėms susėdus.

Bet ir vėliau butelių neatsirado. Vietoj jų aplink stalus pradėjo keliauti pilvoti ąsočiai su gintarinių grynų miežių alu čiu. Tai itin atitiko šiandieninę viršininko nuotaiką. Jis pagy rė direktorių Jonaitį.

Bet kai jau buvo ištuštinta po keletą stiklinių miežinio, kai pradėjo rožėmis žydėti žmonių veideliai, viršininkas vėl pasi lenkė prie Jonaičio ausies, juokais pakuždėjo:

— O, žinai, niekai! Pilvas pilnas, o galva tuščia...

Direktorius suprato Bildžiaus užuominą. Jo veidu nuslin ko nežymus apmaudo ir susirūpinimi debesėlis.

— Palaukite, draugas viršininke... Pereisime pas mane. Aš vengiu prie viso kolektyvo...

Tai taip pat buvo protinga. Bildžius kritariamai linktelė jo galva, suprasdamas, kad dideliame sambūvyje gali pasitai kyti visokių nekultūringų istorijų ir susirėmimų.

Bendroji vakarienė užtruko neilgai. Direktorius dar kar tą padėkojo darbininkams už gerą darbą, viršininkui už aplan kymą, ir svečiai ėmė skirstytis. Viršininkas ir vienas kitas arti miausias Jonaičio bendradarbis buvo pakviesti pas direktorių. Čia, direktoriaus bute, buvo numatyta ir nakvynė, nes viešbu čių mūsų mažuose miesteliuose, kaip žinote, nebūna.

Daugiau bus.

Mosklo - Technikos naujienos

KAS YRA PARAMETRINIA I STIPRINTUVAI?

Daktaro A. Jurkaus mokslinio darbo aprašymas

Algirdas Jurkus specializavo si elektros inižinerijos srityje ir, tęsdamas mokslus, parašė moks linį darbą, kurį pavadino: „So me aspects of traveiling — wa ve perametric amplification". Parametriniai stiprintuvai da bar yra tyrinėjimų stadijoj. Jais bus galima stiprinti daug silp nesnius radio signalus negu iki šiol. Kaip žinoma, stiprintuvai ne tik stiprina signalą, bet ir pa gamina tam tikrą kiekį parazi tinio triukšmo. Tas triukšmas kyla iš elektronų atsitiktinių ju desių: kuo augštesnė tempera tūra, tuo tie judesiai didesni, ir tuo daugiau triukšmo. Triukš mo energija nustato minimumą signalo, kuris gali būti sustiprin tas ir dar lieka suprantamas, t. y. nenustelbtas triukšmo. Iki šiol mikrobangų vamzdžiuose galėjo būti naudojami augštos temperatūros katodai elektro nams gaminti. Tačiau neseniai buvo ištobulintos naujos medžia gos kaip feritai ar puslaidinin kų diodai, turį tokių savybių, kurias galima panaudoti mikro bangų stiprinimui dėka para metrinio principo. Šie stiprintu vai veikia normaliose arba že mose temperatūrose, ir tuo bū du triukšmas yra žymiai suma žinamas.

Parametrinis principas fiziko je pasirodė su M. Faraday. Ta čiau juo jau nuo seno naudoja si vaikai supuoklėse, kai jie pe riodiškai pakeldami ir nuleisda mi savo svorio centrą pajėgia augštyn išsisupti be kitos pagal bos. Analogiška padėtis gauna ma su radio bangomis: signalas yra stiprinamas periodiškai kei čiant, pav., kondensatoriaus tal pumą. Čia vietoj paprasto kon densatoriaus būtų puslaidinin ko diodas, kurio talpumas kin ta su įtampa.

Disertacijoj aprašytas dar bas turėjo tikslą pritaikyti šį principą keliaujančių bangų struktūroms. Teoriją galima iš vystyti įvedant kintančius para metrus į Maxwell'io lygtis. Sprendimas yra tada išreiškia mas elipsinėmis funkcijomis. Bu vo pastatyti keli stiprintuvo mo deliai, kuriais ši teorija buvo įrodyta.

Parametriniai stiprintuvai ga li būti pritaikomi visur, kur rei kia stiprinti labai silpnus signa lus. Radio astronomijoj jie įga lins priimti bangas iš labai toli mų radio - žvaigždžių. Televi zijos priimtuvai su šiais amplifi katoriais galės priimti progra mas iš silpnesnių arba tolimes nių stočių. Taip pat ir radaro veikimo nuotolis bus padidintas be augštesnės energijos siųstu vų.

DROŽLIŲ PLOKŠTĖS KLAIPĖDOJE

Klaipėdoje pradėjo veikti me dienos drožlių plokščių gamyk la. Tai pirmoji tokio tipo ga mykla šalyje. Iš medienos drož lių čia bus gaminamos nuo 6 iki 50 mm storio plokštės, kurios bus naudojamos baldų pramo nėje, o taip pat standartinių na mų statyboje durims ir vidaus sienoms gaminti. Pagrindinę ža liavą naujai produkcijai suda rys fanieros fabriko bei lent pjūvių gamybos atliekos. Nau ioje gamykloje nėra darbinin kų tikra šio žodžio prasme: tė ra tik operatoriai. Sudėtingas mašinų valdymas reikalauja iš operatorių daug žinių. E.

SKALDOS FABRIKAS LIETUVOJE

Penkiolikos kilometrų atstu me nuo Vilniaus statomas skal dos fabrikas. Šiom dienom dėjo veikti šio fabriko žvyro si jojimo ir smulkinimo skyriai. Dabar vyksta antros eilės staty bos darbai, statomas praplovi mo skyrius. Šitokia skalda bus gaminama pirmą kartą Lietuvo je. Skalda bus naudojama įvai riems specialiems betonams bei betoninėms plokštėms gaminti.

LIETUVIAI ISTORIKŲ KONGRESE

Rugp. mėn. įvykusiame Sto ckholme XI-me Tarptautinia me istorikų kongrese okupuo tos Lietuvos neatstovavo nė vie nas istorikas. Tačiau iš laisvojo pasaulio lietuvius atstovavo prof. dr. Z. Ivinskis (Šv. Sosto sąrašuose), dr. J. Deveikė (Prancūzijos sąrašuose) ir dr. K. J. Čeginskis (Švedijos sąra šuose).

Upsaloje, prieš kongreso ati darymą, vyko slavų studijų ko misijos posėdžiai, kuriuose da lyvavo per 100 specialistų, jų tarpe 7 sovietų istorikai. Cia rugp. 17 d. prof. dr. Ivinskis turėjo paskaitą: „Kova tarp lo tyniškojo ir graikiškojo elemen to didžiojoje Lietuvos kunigai kštystėje". Šiame kongrese Va karų istorikai kritikavo sovieti nę istorijos interpretaciją. E.

A .B. C. PARCEL SERVICE
3891 St. Lawrence Blvd.
tel. VI 4-9098

primena savo klijentams, kad jau laikas pagalvoti apie siuntinį savo artimiesiems tėviškėje.

A. B. C. Firma,
kuri jau eilę metų patarnauja savo Gerbiamiems Klijentams, yra pasiruošusi ir tolimesniam patarnavimui.

Siūlome mūsų didelį prekių pasirinkimą.

SPECIALIAI ŽEMOS KAINOS.

MONTREAL

STEIGIAMAS VAIKŲ KNYGYNĖLIS

Pavasarį buvusiame lituanis tinių mokyklų mokytojų suva žiavime Montrealyje dviejose paskaitose buvo keliamas jauni mo lektūros klausimas. Abu pre legentai, Dr. H. Nagys ir V. Jonynas, kalbėjo, kaip svarbu, kad jaunimas įprastų skaityti, pamiltų knygą. Pilnutiniam žmogaus asmenybės ugdymui, jaunuolio kultūriniam subren dimui nepavaduojamos reikš mės turi geros knygos. Tačiau apsidairę aplinkui ir stebėdami mūsų jaunimo gyvenimą, mato me, kad jam yra šioje srityje daug sunkumų ir net, sakytu mėm, pavojų.

Pirmiausia, mokykloje pralei džiamos ilgos valandos ir, paly ginti su atliekamu laiku, nema žai užduodama darbo namie. Jei dar kas mokosi muzikos, da lyvauja sporte, tautiniuose šo kiuose ar organizacijose, mažai belieka laisvam skaitymui. Ant ra, šiais laikais tiek daug yra vi sokių dalykų spausdinama, ver tingų ir nevertingų, kad pasirin kimas tinkamos literatūros yra labai svarbus klausimas. Dauge lis tėvų gali paskatinti vaikus perskaityti garsiųjų klasikų vei kalus, tačiau labai retas tegali padėti naujumui naujų išeidžia mųjų knygų atžvilgiu. Eiliniam suaugusiam žmogui sunku šioje gausybėje susivaikyti. Reikia naudotis literatūros žurinalų ar šiaip rimtesnės spaudos recen zijomis. Šiuo atveju mūsų jau nimas turi labjau remtis mokyk los ir viešųjų bibliotekų, kur dir ba specialistai, nurodymais ir patarimais. Dažnai išleidžiami pinigai ir gaišinamas brangus laikas šiukšlėms, leidžiamoms vien komerciniais sumetimais.

Tas liečia apskritai jaunimo lektūrą. Bet mums ypač rūpi įskiepyti lietuviškos knygos mei lė. Visi žinome, kad mūsų jauni mas, su mažomis išimtimis, la bai mažai skaito lietuviškai. Juk be lietuviškos knygos jau nimas nepažins savos kultūros, kaip svetimoj, jam netinkamoj dirvoj augantis augalas, skurs jo lietuviška dvasia, o vėliau be lietuviško laikraščio nutruks jo ryšiai ir su lietuvių visuomene. Tad tėvų, mokytojų ir visos vi suomenės turi būti ši problema nedelsiant veiksmingai ir visoj jos platumoj sprendžiama.

Kultūros Fondas ir minėtieji prelegentai pažadėjo jaunimui teiktinų knygų, gaunamų iš Lie tuvos, sąrašą. Mes iš savo pu sės norime prisidėti prie jauni mo skaitybos ugdymo, organi zuodamos **Vaikų,** o vėliau gal ir jaunimo, **Knygynėlį. Pratin kime vaikus lietuviškai skaityti iš mažens.**

Tuo tarpu norime prašyti mū sų visuomenę, kas turi lietuviš kos vaikų literatūros, ypač jei vaikai turimas knygas jau yra perskaitę, padovanoti jas **Vai kų Knygynėliui.** Prašom įteikti mums tiesiog, 1450 De Seve St., arba Rėmėjų valdybai: pp. Ir. Lukoševičienei arba Al. Zu bienei. Lietuviškos knygų lei dyklos, tikimės, irgi paremš šį mūsų sumanymą.

Vėliau paskelbsime, kada knygynėlis pradės veikti.

N. Pr. Marijos Seserys.

PORTUGALIJA IR JOS...

Atkelta iš 4-to pusl.

nimo ar Portugalijos istorijos. Tarp šių daugiau romėniškas vonias primenančių dekoraci jų įsprausti raižyto medžio pa auksuoti ir dažniausiai perkrau ti altoriai iš karto irgi gana keis tai atrodo. Ornamentų gausu mas portugalams tipiškas bruo žas. Ir jų tautinis — „manueli no" — stilius (XVI — XVII a.) taip pilnas įvairiausių figū rų ir išraitymų, jog akiai, įpra tusiai prie kuklesnės statybos, sunku jį teigiamai įvertinti.

Didžiausias Portugalijos tur tas, tai patys jos žmonės: pa prasti, iš pirmo susitikimo atro dantys beveik be charakterio, tačiau tokie nuoširdūs ir vaišin gi ir su tokiu entuziazmu pri imantys kiekvieną svetimtautį, jog neįmanoma jų nepamilti, ge riau juos pažinus. Tiesa, jiems trūksta ispaniško orumo ir kil numo; neturi jie nei italams įgimtos gracijos, tačiau gal ne suklysiu tvirtindama, kad abi šias tautas viršija savo sąžinin gumu, ir kad net ir šiom die nom turistą stengiasi ne apsuk ti, o jį apipila dovanomis.

Portugalų gyvenimas, bend rai paėmus, gana skurdus. Eko nomiškai kraštas nedaug augš čiau už Ispaniją stovi, tačiau žmonės čia linksmesni ir gal lengvabūdiškesni. Jie patys tvirtina, kad eilinis portugalas turi žymiai daugiau bendrų bruožų su italais, ir daugelyje atvejų tai tiesa. Jei nuvažiavus Italijon, ypač šiaurėn, visų pir ma į akis krinta vyrų elegantiš kumas, tą patį galima pasakyti ir apie portugalus. Taip, kaip Italijoj, jie pasiryžę dėl moters padaryti viską. Gi turistei, vie nišai beklaidžiojančiai po siau ras nepažįstamo miesto gatve les, ten gyvenimas gana sun kus: dažnai ją seka visa eilė komplimentus beriančių vyriš čių, nuo kurių vienintelis būdas atsiginti, tai grįžti į savo vieš butį. Tokiais atvejais portuga las išdidumo nepažįsta: gali at sisukti, jį begėdžiu ar kvailiu iš vadinti, jam pamokslą apie mo ters laisvę (Portugalijoj ji dar nedidelė — kavinėse vienų mo terų dar beveik visai nematyti) ar moralę išdrožti, o jis vistiek paskui seka ir kartoja, kad sve timtautės gražesnės ir įdomes nės...

Šį beveik perdėtą galantišku mą patiria ir mergina, nutarusi kraštą apvažiuoti ne sava, o pa keliui sustabdyta mašina. Por tugalijoj bendrai tokių keliau ninkų nematyti, tačiau kiekvie nas sulaikytas žmogus jaučia, kad jo pareiga „vargšę užsie nietę studentę" pristatyti ten, kur jai reikia, nors jis pats ir vi sai priešinga kryptim važiuotų. Žmonės ten dar taip myli savo kraštą, jog turistui, parodžiu siam norą geriau jį pažinti, pa skutinius marškinius atiduotų.

Taip kiekvienoj mašinoj iš kyla naujos idėjos, nauji pata rimai, tenka susidurti su kiek vieno luomo žmonėmis, ir to kiu būdu akiratis vis platėja.

Šiemet portugalai švenčia 500 metų sukaktį nuo savo my limiausio didvyrio — infanto Henrique — mirties. Su jo as menybe susietos visos pirmo sios jūrų kelionės, naujų žemių atradimas, naujo tipo laivų sta tyba. Tad jei jau ir šiaip jie daug apie Portugalijos reikš mę naujojo pasaulio atidengi me kalba, šios sukaktuvės elimi nuoja bet kurią kitą temą. Kaip ir kiekviena maža tauta, jie vi si dideli patriotai, ir taip tenka nuolat girdėti, kad be pirmųjų portugalų jūrininkų visa Euro pa gal daug vėliau Afriką, Ame riką ir Aziją būtų pažinus, kad be šių atradimų ir visas Euro pos menas gal kita linkme bū tų vystęsis, kad neskaičius jų pirmųjų poetų, pačios poezijos reikšmę sunku suvokti... Ne daug tikrai didelių žygdarbių ir datų jie turi savo istorijoj, ta čiau tos keleta skaitlinių užpil do ištisas valandas paskaitų, ne labai gausi jų literatūra, tačiau su tokia meile ir atyda ją studi juoja, jog ir turtingesnes ir ori ginalesnes pažįstančiam ji gili ir įdomi pasirodo. Net ir jų menas bei muzika, pradžioj jo kio įspūdžio nepaliekantys, iš ryškėja, juos susiejus su žeme ir tauta, iš kurių jie kilę. Ir taip šis mažas kraštas, atkakliai įsi kandęs savo originalumo teori jos, apjungdamas įvairiausias įtakas bei pamėgdžiojimus, lie ka pirmą kartą jin užklydusio ir jame ilgiau užsilikusio kelei vio atmintyje kaip šviesus pra giedrulys. Tiesa, jis tebegyve na dar savo didinga praeitimi ir truputį atsilikęs nuo šių die nų tempo, tačiau jis nepraran da vilties išlikti savitu ir atei tyje ir rodyti ir toliau visam pa sauliui, jog jame žmogiškosios vertybės dar žymiai svarbesnės už materialinį gerbūvį, ir kad net skurde įmanoma duoti vai šingumo ir tarpusavio susiprati mo pavyzdį.

Timmermanas, A. Radzevičius, A. Tuskenis, Pr. Gustys, A. Kuncaitis, V.Zavadskienė, V. Jančiukas, Ev. Fedaras, P. Bag donas, J. Mališauskas, J. Vai tiekūnas, M. Zavadskas ir kun. J. Bertašius; po 0,75 ct.: Gra bienė; po 50 ct.: Žiminskas, K. Mažeika.

Viso surinkta aukų: 68 dol. ir 25 ct. Surinkti pinigai per siųsti Tautos Fondo atstovybei Toronte. Aukavusiems nuošir dus ačiū.

M. Šarauskas,
Tautos Fondo atstovas
Winnipege.

WINNIPEG, Man.

TAUTOS FONDUI AUKAVO

Per KLB-nės Winnipego apyl. v-bos surengtą rugsėjo 8-siosa — Tautos šventės minėji mą Tautos Fondui aukojo:

Po 5 dol. — Mečys Šaraus kas, J. Demereckas, V. Januš ka, dr. J. Zulonas, dr. Česlovas Kurouskas; po 3 dol.: M. Ja nuška, agr. J. Malinauskas, St. Bujokas, Eug. Kalasauskas; po 2 dol.: inž. Br. Stepulionis, An tanas Genys ir K. Strikaitis; po 1,50 ct.: Kračikas; po 1 dol.: Lina Čingaitė, V. Stankevičius, A. Lingė, V. Krisčiūnas, K. A. Malaskevičienė, A. Kvietins kas, Romas Ramanauskas, A. Šidagytė, Liudas Bartnikas, J.

LIETUVIŠKOJE MEDŽIO DIRBTUVĖJE
BALTIC
Daromos įvairios durys, langai, virtuvėms kabitai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.
SAV. K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS
yra tos srities specialistai su 22 metų praktika Lietuvoje, Vokietijoje, Anglijoje ir Kanadoje.
Lietuviams nuolaida.
Adresas: 547 Lafleur Str., Ville LaSalle,
Montreal, P. Q., Tel.: DO 6-3884.

Dr. Roman Pniewski
Daugiametė praktika didelėse ligoninėse ir klinikose
Vidaus ligų, akušerijos ir venerinių ligų specialistas.
3537 PARK Ave, Montreal. Tel. VI 5-7623
Valandos: Nuo 3 iki 9 val. po pietų.

A. NORKELIŪNAS
Commissioner of the Superior Court of Montreal
MONTREAL ENTERPRISES REG'D.
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMAS.
6695—35-ta Ave., Rosemount (kamp. St. Zotique)
Montreal 36, Que. Tel. RAymond 7-3120.

BELLAZZI ir LAMY, INC
DO 6-6941 76/9 George St., Ville Lasaie.
Įvairi medžio statybinė medžiaga. Durys, langų rėmai.
Insuliacija, Ten-Test, Masonite, statybinis popieris.

SIUNTINIAI NAMIŠKIAM
Lietuvių Prekybos B-vė., Anglija.
Montrealy: Aug. Mylė. Tel. UN 1-8675
991 St. Elizabeth St., Montreal 18. P. Q.
SIUNTINIAI PILNAI APDRAUSTI.

SIUNTINIAI
LIETUVON IR Į KITUS SOVIETŲ KRAŠTUS
per ANGLIJĄ ir ŠVEDIJĄ.
Visų rūšių siuntiniai pigiausiomis kainomis
per Janina ADOMONIENĘ.
Siunčiame įvairiausius vaistus, gydymo reikmenis, medžiagas, drabužius, odas, avalynę, siuvimo mašinas, akordeonus, dviračius, maistą ir tt.
Užsakymai iš kitur primami paštu.
Siuntiniai pilnai apdrausti.
Kreiptis: 1319 St. Germain, Vile St. Laurent, Montreal, P. Q. Tel. RI 4-6940.

M. MAČIUKAS
VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ RŪBŲ
SIUVĖJAS
AUGŠTOS KOKYBĖS RANKŲ DARBAS
ANGLIŠKOS MEDŽIAGOS
79 ir 81 St. Zotique St. E.
Tel. CR 7-0051. MONTREAL.

Baltica Investment Corp.
Autorizuotas kapitalas $ 120.000
prez. J. Skučas, RA 2-6152, 6966-44 Ave. Rsmt.
Ižd. E. Griganavičiūtė RA 7-4097.
Reikalų Vedėjas D. N. Baltrukonis, CR 6-5075.

Sta Nu DE LUXE DRY CLEANERS
117—6th AVENUE, LACHINE
ME7-6727 Sav. P. RUTKAUSKAS

MŪSŲ SPORTAS

VEDA KAZYS BARONAS

OLIMPIADOS ATGARSIAI

Lietuvos sportinės spaudos puslapiai yra užpildyti liaupsi nimais Sov. S-gos sportininkų ir jų laimėjimų Romoje. Prie viso to dar prisideda „Sporto" red. A. Litvaitis su savo prisi minimais iš Romos (jis ten bu vo išvykęs kaip oficialus SS-os sporto žurnalistas), iškeldamas

padanges komunistinio pasau lio pergales,

niekindamas kiekvieną laisvo jo vakarų pasaulio judesį.

Be abejo, A. Litvaitis (jam iš vykus, laikraštį red. V. Kazake vičius) paliečia „nenoromis" ir politinę pusę, paliečia ir tikybą, dvasiškius ir tremtinius. Štai rugsėjo 15 d. Nr. 111 A. Lit vaičio prisiminimuose randame ir tokią vietą: „o kai sutirštėja vakaro sūtemos, prie stadionų lyg šikšnosparniai pasirodo krepšius su brošiūromis nešini žaliukai. Iš pirmo žvilgsnio bro šiūros atrodo tiktai olimpinės— ant viršelio vaizduojami stadio nai, olimpinis fakelas. O žvilg terėjęs į tekstą, skaitai ir stebie si: anot dvasiškių, olimpiada— tai Kristaus rankų kūrinys. Olimpiada patraukė ne tik dva siškių dėmesį: į Romą pradėjo šliaužti visokios istorijos atma tos: čia susirinko baltagvardie čiai ir **lietuvių** (mano pabrauk ta. — K. B.) bei kitų tautų iš davikai".

Kaip bebūtų, Romos olimpi niai žaidimai jau nuėjo į praei tį. Jie atnešė didelį laimėjimą S S-gos profesonalams sportinin kams, užmirštant pasauliui, kad prie to laimėjimo prisidėjo pa vergtos tautos. Imkime, pavyz džiui, lietuvius: visi penki atsto vai, išpildė 100% savo normą, nes visi

pavergtos Lietuvos sportinin kai pelnė taškus, pelnė ir me dalius.

Okur dar latviai, estai, uk rainiečiai, gruzinai, gudai ir t. t. ir t. t. Juk ir ije „nemiegojo" stadione, bet taip pat rinko taš kus į Kremliaus katilą...

Tačiau Lietuvis žmonės, kiek kitaip suprato mūsiškių laimėji mą. Jie savo jausmus, savo en tuziazmą, išliejo daugiau iš tau tinio taško, nes atvykusius mū siškius iš Romos, sutiko su gė lėmis, azaromis akyse, tvirtai širdyse tikėdami, kad tos perga lės buvo paaukotos tik mūsų Tėvynei.

Šiaip, Lietuvos sportiniame gyvenime, nieko naujo. Gal tektų

atžymėti naują Lietuvos rekor dą šuolyje į tolį,

atsiektą studento A. Vaupšos. Jo pasekmė — 7,62 m jau yra tarptautinio lygio. Pradėjęs šuolius 1954 m. 5.40 pasekme jis šiandien visoje SS-goje jau atsidūrė dešimtoje vietoje. Jei gu jis progresuos ir toliau taip pat, tektų iš mūsiškio sulaukti vieno geriausio pasaulyje šuo lininko. Taip pat, negalima pa miršti ir mūsiškių krepšininkių, kurios šiemetines SS-gos pir menybes užbaigė užimdamos ketvirtą vietą.

Lietuvaitės, atrodo, pasitikė damos savo jėgomis, o gal ir neįvertindamos priešininkų, tik lygiomis sužaidė su komunisti nės Kinijos atstovėm — 57:57, kai tuo tarpu Žalgirio vyrai, gan lengvai „susitvarkė" su ki niečiais 71:53 pasekme. Už mo terų pralaimėjimą atsilygino Kauno rinktinė, įveikdama ki nietes 73:50, kai tuo tarpu vy rų rinktinė, gan sunkiai nugalė jo svečius — 75:74.

IŠKILUS BRAZILIJOS SPORTININKAS LIETUVIS

Vienas geriausių Brazilijos krepšininkų yra lietuvis Volde maras Blačkauskas, Romoje įvykusioje š. m. sporto Olimpia doje Blačkausko meistriškumo dėka Brazilijos krepšinio rink tinė nugalėjo Rusijos rinktinę 58:54 taškų santykiu. E.

TRUMPAI IŠ LIETUVOS

— Lietuvos dviratininkai da lyvavo lenktynėse Lenkijoje. Geriausiai pasirodė Lietuvos ko lonistas Timofiejus Zlotnikov, užėmęs penktą vietą, Čelkys buvo aštuntas, Raidžiūnas 15-tas, Ugianskas 22-ras ir Valan čius 35-tas. Lenktynės vyko Po znanė — Pila — Košalino ruo že ir jose dayvavo 60 dvirati ninkų.

— Kauno Žalgirio vyrų krep šinio komanda galėjo laimėti S S-gos pirmenybėse trečią vietą, tačiau pralaimėjimas prieš Ba kų mūsiškius nustūmė kiek že miau. Pirmenybės dar nesibai gė. Lietuvių laukia gal ketvir toji vieta.

— Užgorode buvo visos SS-gos Spartako draugijos stalo te niso pirmenybės. Moterų gru pėje tris pirmas vietas laimejo lietuvaitės: 1) Ramanauskaitė, 2) Morkūnaitė ir f) Kondro taitė. Vyrų grupėje nugalėjo Akopian, įveikdamas baigmėje (A. Saunoris nedalyvavo) Sau lytį. Moterų dvejetą taip pat laimėjo lietuvaitės Kondrotaitė-Morkūnaitė.

— Padidinus Lietuvos futbo lo lygos komandų skaičių, pa aiškėjo, kad ir provincijos klu bai žaidžia ne kiek blogiau už miestų atstovus. Ypač išsiskiria Akmenės komanda, įvarydama daug baimės seniems lygos ats tovams. Paskutinėse rungtynė se gautos šios pasekmės: Kau no KKI — Tauragės MSK 2:1, Panevėžio MSK — Kėdainių EAG 6:1, Klaipėda — Vilka viškis 0:0, Mariampolė — Tel šių Mąstis 1:1.

— Estijos šauliai nugalėjo Lietuvos 1226 : 1436. Gražiai pasirodė Paukštys, numušęs iš 800 taikinių net 700.

— Rugsėjo 28 d. Vilniuje įvyksta finalinės Lietuvos jau nių futbolo rungtynės. Baigmė je susitinka sostinės ir Klaipė dos futbolininkai.

OLIMPINĖS NUOTRUPOS

— Olimpiados metu daugu mas naujagimių buvo pakrikš tyti Olimpijos (mergaitės) ar ba Olimpiko (berniukai) var dais.

— Mažosios Azijos atstovai mušė rekordus... valgyme. 650

Kojinės moterims sudaro vie ną iš didžiųjų tualeto rūpesčių. Kojinės buvo pradėtos dėvėti Grakijoje Po to jos nuėjo la bai ilgą vystymosi kelią — bu vo vilnonės, medvilninės, šilki nės, bet dabar įsigalėjo nailoni nės. Bet kojinių vystymosi isto rija tuo nepasibaigė, nes ir nai loninės kojinės patiria įvairių permainų. Žmogus nesitenkina tuo, ką išranda ir vis jieško nau ja, tobuliau, išmislingiau, praš matniau. Dabar išrastos nailoni nės kojinės, kurios pagydys tų moterų kojas, kurios serga ve nų išsiplėtimu. Tam tikslui iš rastos specialios nailoninės ko jinės. Be to, kojinių pramoni ninkai išrado būdą kojines per dažyti purkštimo būdu. Madin ga moteris galės vieną vakarą, taikydamasi prie savo suknelės spavos, tam vakarui nusidažyti kojines reikalinga spava, o ki tam vakarui tas pačias kojines perdažyti kita spalva ir tt. Bendrai su nailoninėmis kojinė mis pramonininkai krečia pokš tus. Kanados gi moterys, kaip rodo statistika, vidutiniškai per metus sunaudoja po 12 porų nailoninių kojinių. (AG).

„ATEITIS PRIKLAUSO..."

Atkelta iš 3-čio psl.

mobiliai, su specialiomis vaira vimui leidimų plokštelėmis, yra leidžiami važiuoti viena puse šios baltos linijos, kur jie gali greičiau ir lengviau važiuoti. Dėl šios privilegijos niekas nesi stebi ir nepyksta.

Privatūs automobiliai yra ko operacijos — bendradarbiavi mo su valdančia sistema sim bolis.

Šios minios gatvėse", paaiški no man jaunas inžinierius, „ne pavydi automobilių savinin kams, kaip kad neturtingas žmo gus pavydi turtingam kapitalis tiniuose vakaruose. Covietų pi lietis gerai žino, kad jei jis su gebės labai gerai dirbti partijai ir valstybei, ir pasieks augštą poziciją, tai tada jis irgi galės užimti vietą anoje pusėje bal tos linijos valdiniame automobi lyje".

Bus daugiau.

● Varšuvos radio pranešimu, 200 Lenkijos universitetų pro fesorių buvo atleista iš pareigų. Stebėtojų tvirtinama, kad šie profesariai atleisti politiniais su metimais. Visų pirma, jie ne priklauso komunistų partijai. kaip tokie, lenkų komunistų nuomone, jie turėję blogos įta kos Lenkijos akademiniam jau nimui.

— Kapsuko konservų fabri kas prieš kurį laiką į Švediją pa siuntė 4 tonas spanguolių ir siantą bruknių. Šį mėnesį į JA V ir Šveicariją numatoma iš siųsti 100 tonų konservuotų grybų.

LIETUVI, SKIRK VIENOS DIENOS UŽDARBĮ ŠALPAI

NERAMUMAI PRIE ATLANTO

Reportažas iš Jacksonville, Florida.

Keliaujant po svietą ir šiais laikais pasitaiko įvairiausių netikėtumų. Nors vieškeliai platūs, susisiekimo priemonės geros, bet išvažiavęs nežinai, ką gali atnešti rytojus. Pereitais me tais bastantis po Montaną ir rengiantis užsukti į Yellowtone Tautinį parką, prasidėjo Žemės drebėjimas ir nusinešė kalnų vir šūnes su ten buvusiais žmonė mis ir jų mašinomis. Lyg kokiu sutapimu, pusdienis buvo už gaištas ir parkas laiku nepasiek tas. Kad taip keletą valandų anksčiau, kas galės apsakyti, kas galejo nutikti...

Šiemet vėl, kaip tyčia, tuo pa čiu metu, sustojus Jacksonville Beach ir maudantis Atlanto ban gose, mieste prasidėjo aršios, juodųjų su baltaisiais riaušės, per kurias nukentėjo ne tik vie tiniai, bet ir nieko dėti prava žiuojantieji. Vienu metu įkaitu si atmosfera pasiekė tokį laips nį, kad per porą dienų buvo su žeista per ,šimtas žmonių, iš daužyti pravažiuojančių maši nų langai ir nušautas vienas negras.

Policija, nebegalėdama susi tvarkyti su savo piliečiais, įve dė kažką panašaus į karo stovį, neleidžiant susirinkti daugiau kaip keturiems asmenims. Tuo pačiu buvo uždaryti visi svar besniųjų gatvių pravažiavimai per negrų apgyvendintą rajo ną. Mat ten daugiausia pasitai kė, kad sutemus, pravažiuojan čios baltųjų mašinos buvo ap mėtytos akmenimis, išdaužant langus ir sužeidžiant žmones.

Nesantaikos užuomazga pra sidėjo šių metų pradžioje, kada negrai pradėjo protestuoti ir reikalauti lygių teisių visose miesto vietose. Norint priside rinti prie besikeičiančių aplinky bių, kelios penkiacentinės krau tuvės rengėsi patenkinti juodų jų reikalavimą, leisdamos savo užkandinėse sėdėti bendrai abiems rasems. Bet lygiagre čiai su tuo iškilo nauja proble ma iš baltųjų pusės. Dabar jie pastebėjo, kad čia nėra viskas taip, kaip jie buvo pratę matyti.

Viena, balta moteriškė, nepa ruošta prie tokio pasikeitimo ir pamačiusi šale savęs sėdinčią juodąją, žodis po žodžio, kibo jai į plaukus. Nuo to viskas ir prasidėjo patraukiant paskui save atatinkamas rases. Atsira dus priežasčiai, tuojau visa ini ciatyva perėjo į miesto padug nių rankas ir jie, sulaukę vaka ro, pradėjo tikrai siausti. Šalia paprasto pramuštgalvių akme nimis apsisvaidymo, prieita prie susišaudymo ir degančio benzi no bonkomis apmėtant kai ku riuos pastatus.

Pamačius visa tai iš arti ir sėkmingai išsirūkus iš tos vietos, atėjo savotiškai maloni mintis: mes gyvendami šiaurėje, gali me tik džiaugtis neturėdami to kių problemų.

S. Pranckūnas.

PADĖKOS

Nuoširdžiai dėkoju visiems mane sveikinusiems laiškais ir asmeniškai mano 70 metų am žiaus sukaktuvių proga. Taip pat širdingai dėkoju už įteik tas man vertingas dovanas.

Redaktoriams J. Kardeliui ir Dr. A. Šapokai už įdėtus į jų redaguojamus savaitraščius „Nepriklausoma Lietuva" ir „Tėviškės Žiburius" tiek daug žinių iš mano praeities gyveni mo su sveikinimais ir gražiais linkėjimais širdingas ačiū.

Vaclovas Vaidotas.

.....

Labai dėkoju Rėmėjų Būre lio valdybai už surengtas jau kias išleistuves ir visiems sve čiams, šių išleistuvių dalyviams, ypač už įteiktas dovanas ir tar tą gerą žodį. Ačiū vakarienės rengėjai p. El. Vaupšienei ir vi soms jos pagelbininkėms.

Visada miela bus prisiminti visus, kurie padėjo mums įsi kurti Montrealyje, arba su ku riais teko bendradarbiauti litua nistinėje mokykloje ar patalkin ti visuomeninėse organizacijo se. Linkiu visiems sėkmingo darbo toliau.

Dėkinga **Sesuo M. Felicija.**

Lietuviai advokatai
NEIMAN, BISSETT & SEGUIN
Barristers, Solicitors, Notary Public.
35 Heyden Street
(netoli Bllor ir Yonge)
Toronto 5, Ont.
Tel. Ofice WA 4-9501
Res. BE 3-0978

Lietuvio Advokato Įstaiga
Victor D. ALKSNIS
Advokatas — Notaras
62 Richmond St. West
(Kamp. Bay ir Richmond)
Room 901,
Toronto, Ont.
Telefonas EM 2-2585

A. E. McKAGUE
Barrister and Solicitor
Advokatas ir Notaras
Tel. EM 4-1394, EM 4-1395
1008 North Ontario Bldg.
330 Bay Street,
TORONTO 1, Ontario.

LIETUVIAI KURIA LIETUVIŠKAS ŠEIMAS

Savo laimei ir tautos gerovei. Kas neranda lietuvaitės savo aplinkumoje, tesikreipia adre su: G. Žilvitis, 7722 George St., LaSalle, P. Q., Canada. Paslaptis garantuota. Patarna vimas nemokamas, nes reikalas tautinis.

Taupyk ir skolinkis kredito kooperat
„PARAMA"
Paskola 1 asm. iki $ 3.000.—
Paskolos, indėliai ir gyvybė apdraus
Darbo valandos:
Pirmad. ir penktad. nuo 10—12 v. ryto ir 5½—9 v. vak.
Antradieniais nuo 10 — 12 v. ryt. ir 7 — 9 val. vakaro.
Trečiad. ir ketvirt. nuo 10—12 val. ryto. Vak. uždaryta.
Būstinė: Lietuvių Namai, 1129 Dundas St. W.
Toronto, Ont. **Tel. LE 2-8723.**

Be knygos nėra kultūros

Viena žinokime: knyga yra tas, kas užpildo ir laisvą laiką, ir nemigo naktis, ir bet kurią negerą nuotaiką. Knyga be to, sutei kia naujų minčių, atidaro naujas, plačias padairas ir patenkina dvasiškai. Todėl įsigykime sau ir dovanų artimiesiems, vaikams ir jaunimui.

Bronys Raila. TAMSIAUSIA PRIEŠ AUŠRĄ **5.00**
Vladas Šlaitas. ANT SAULĖGRĄŽOS VAMZDŽIO (premijuota) ..... **$ 0.50**
Fr. Mauriac. GIMDYTOJA, romanas **1.75**
A. Kutkus. ARTISTO ATSIMINIMAI **2.00**
Ant. Škėma. ŽVAKIDĖ. **1.50**
Fr. Mouriac. GIMDYTOJA, romanas **1.75**
Levinskas - Banišauskas, ANGLIAKASIŲ ATSIMI-NIMAI **3.00**
J. M. Valter. SIDABRAS PRIE SANDAVAKO, Sibiro romanas **1.25**
1960 METŲ KALENDORIUS, 60 pusl. **1.00**
Lietuviškasis LIBERALIZMAS, 12 autorių **3.00**
Mokyklai ir gyvenimui. LIETUVOS ŽEMĖLAPIS .. **3,50**
Su aiškinimais, vietų vardais ir tt.
M. Čapkauskas. AUKSO MINTYS, aforizmai **6.00**
Žurnalas LIETUVA **0,50**
M. Katiliškis. MIŠKAIS ATEINA RUDUO Romanas **$ 5.00**
A. Baronas. MĖNESIENA, rom. ..... **$ 2.50**
P. Babickas. DRAMBLIO KOJOS. ..... **$ 2.00**
S. Miglinas. PAVERGTOJI LIETUVA **1.50**
S. Miglinas. LIETUVA SOVIETINĖS AGRESIJOS DOKUMENTUOSE. **1.50**
„STUDENTŲ VARPAS" **0.50**
J. Mingirdas. PATARLĖS, PRIEŽODŽIAI,POSAKIAI **3.50**
„VARPAS" (dvigubas) **2.00**
Dr. J. Prunskis. RINKTINĖS MINTYS ..... **$ 4.00**
J. Simonaitytė. PENKIŲ PAVASARIŲ AUDROJ. ....
E. Bačelis. KOLCHOZAI LIETUVOJE .....
Karolė Požėraitė. DIDVYRIŲ ŽEMĖ. **1,50**
Paulius Jatulis. PO TŪKSTANČIAIS KAUKIŲ **1,50**
V. Čižiūnas. TAUTINIS AUKLĖJIMAS ŠEIMOJE **1,50**
B. Pūkelevičiūtė. METŪGĖS. **1.00**
Merimee. KOLOMBA, romanas. **2,50**
V. Žemkalnis. KUDIRKOS SĄJŪDIS **0,75**
B. Stundžia. BURIAVIMAS IR JŪRININKYSTĖ **2,00**
K. Požeraitė, NUSIDĖJĖLĖ, romanas ..... **$ 2,—**
J. Gruodis, VISUR TYLA, AGUONĖLĖS, RŪTA, RUGIAGĖLĖS ..... **$ 1,50**
Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI ir MINTYS ..... **$ 1,50**
P. Orintaitė, MARTI IŠ MIESTO ..... **$ 0,75**
V. Tamulaitis, SUGRĮŽIMAS ..... **$ 1,10**
Vytenis, RAUDONOJI ŽVAIGŽDĖ, žudynės ..... **$ 0,75**
Prof. Roemeris, LIETUVOS SOVIETIZACIJA .... **$ 0,25**

Pinigus siųskite adresu: 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal 32, P. Q., Canada.

HAMILTON

KRAŠTO TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

įvysta Hamiltone spalio 8—9 dd. VAV parapijos salėje. Posėdžiai pradedami šeštadienį 1 val. pp.

Hamiltoniečiai, ypač mūsų kolonijos visuomenės veikėjai, kviečiami aplankyti KT suvažiavimo antrąją sesiją ir šešta dieno vakare kartu pabendrauti su kitų kolonijų veikėjais ruošiamam bendram pobūvyje. Mūsų kolonija K. Taryboje yra atstovaujama: St. Bakšio, K. Barono, J. Kšivicko, J. Mikšio ir L. B-nės pirm. G. Skripkutės.

Galintieji priimti į savo namus iš toliau atvykusius Krašto Tarybos narius, hamiltoniečiai prašomi paskambinti pirm. Skripkutei, tel. JA 9-4811.

NAUJOS KLEBONIJOS

statyba jau beveik užbaigta. Liko tik smulkūs vidaus įrengimo darbai. Pašventinimą numatoma atlikti spalio mėn. antroje pusėje, dalyvaujant vysk. J. E. V. Brizgiui ir J. E. Ryan. Klebonijos pirmą augštą numatoma pavesti Hamiltono vaikų darželiui, kurį vesti sutiko lietuvės seselės — vienuolės iš Toronto.

Visi tėvai, norinteji leisti savo vaikučius į naujai kuriamą lietuvišką darželį, (priimami nuo 3 m. amž.), prašomi skubiai pranešti vietos parapijos klebonui. Svarbu sužinoti, ko kas susidarys apytikris vaikų skaičius. Kun. dr. J. Tadaraus ko telef. yra JA 2-5272.

LIETUVIŲ MOKYKLAI TRUKDYMŲ BŪTA

dėl patalpų. Tačiau jos gautos vėl toje pačioje vietoje. Tad ir mokslas pradėtas nuo rugsėjo 24 d., šiek tiek pavėlavus. Mokyklos vedėjas prašo visų tėvų siųsti savo vaikučius į šeštadienio mokyklą. Vedėjo telef. LI 9-2366.

ŠĮ SEKMADIENĮ

tuoj po sumos, VAV parapijos salėje, visus hamiltoniečius ir apylinkių lietuvius laukia malonį staigmena: Amerikos lietuvis J. Stukas, šį pavasarį lankęs mūsų pavergtą tėvynę, padarys pranešimą iš Lietuvos gyvenimo, parodydamas kartu ir filmą. Prašoma nepraleisti taip retos progos ir atvykti į mūsų parapijos salę, kur išgirsime iš gyvo liudininko dabartinę padėtį Lietuvoje. Apylinkių lietuviams pranešama, kad pranešimas įvyks apie 12 val., o parapijos salė yra 58 Dundurn St. N. **K. B.**

KOVO ŽINIOS

Moterų ir jaunučių krepšinio ir moterų tinklinio treniruotės pradedamos šį šeštadienį, spalio 1 d. tose pačiose patalpose kaip ir pereitais metais — Wentworth mokyklos salėje. Visi žaidėjai prašomi susirinkti punktualiai 2 val. pp.

Mergaičių stalo teniso treniruotės yra lankomos labai pavyzdingai kiekvieną antradienį ir ketvirtadienį VAV parapijos salėje net 14 jauniausių mūsų klubo sportininkių. Treniruotės pradedamos 6 val. v. ir joms jau antrus metus vadovauja V. Subatninkaitė.

Toronto Vyčio krepšininkės pakviestos spalio 22 d. į Hamiltoną draugiškoms rungtynėms. **K. B.**

HAMILTONO AT-KAI

spalio 1 d., šeštadienį, Knights of Columbus salėje, 222 Queenstone Rd., ruošia didžiulį rudens šokių vakarą. Šokiams gros visų gerai žinomas Vyt. Babecko orkestras. Veiks savas bufetas, bus laiminga loterija ir kitos staigmenos. Pradžia 7,30 val. v. Rengėjai kviečia visus hamiltoniečius ir apylinkių lietuvius atsilankyti į šį parengimą. Savo atsilankymu paremsi vietos jaunimo veiklą ir pats praleisi vakarą linksmoje lietuviškoje nuotaikoje.

SPAUDOS KIOSKAS

praneša, kad yra gauta dvi labai įdomios vaikams knygos: Vyt. Tamulaičio „Svirplio muzikanto kelionės" pirmoji knyga ir „Algis Trakys ir Taksiukas Šleivys". Šios knygos yra labai gražiai išleistos. Vertėtų kiekvienam mūsų kolonijos mažajam šią knygą įsigyti. **J. P.**

A. LIŪDŽIUS, B. L.,
Viešasis Notaras
(Notary Public)
Advokatas iš Lietuvos.
Namų, žemės ar bet kurio biznio pirkimo-pardavimo dokumentų sudarymas ir visi kiti notariniai reikalai.
Teisiniai patarnavimai.
Morgičiai.
Įstaiga: JA 7-5575;
Namų: FU 3-8928.
20 King Street East,
Hamilton.

TAUPYK IR SKOLINKIS BANKELYJE „T A L K A"
Išduodamos paskolos iki $ 3,000.
Morgičių paskolos iš 7% iki 50% turto vertės.
Indėliai, paskolos ir nario gyvybė apdrausta.
Darbo dienos: pirmadieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais 9—12 val. ryto; antradieniais ir penktadieniais 9—12 val. ryto ir 5—8 val. vakare,
Minden Building, 20 King St. E., Room 13,
notaro A. Liūdžiaus įstaigoje II augšte, tel. JA 7-5575.

Anapus geležinės uždangos

NEVYKSTA PIENO IR MĖSOS GAMYBA

„Tiesa" nusiskundžia, kad pieno primelžimas šiemet smarkiai nukrito. Pavyzdžiui, Nemenčinėje šiemet per 7 mėnesius primelžimas iš vienos karvės sumažėjo net 145 kg, palyginus su praėjusiais metais. Panaši padėtis yra Ignalinos, Eišiškių, Molėtų, Jiezno rajonuose. Taip pat pieno gamybos nuo įsipareigojimų vykdymo grafiko labai atsilieka Šalčininkai, Jonava, Rokiškis, Švenčionys ir kai kurie kiti rajonai. Negeriau vyksta ir veršelių auginimas. Daugelyje kolchozų veršeliai skursta: į parą priauga tik apie 100—200 gramų. Švenčionių rajonas 7 mėn. mėsos įsipareigojimus įvykdė 66%, Širvintų — 78%, Šiaulių — 83 proc. **E.**

ATEISTINIAI FILMAI LIETUVOJE

Lietuvos okupantas rusas nesirūpina darbo žmonių gyvenimo gerinimu, bet deda visas pastangas sugriauti jų moralinius pagrindus ir padaryti žmones žvėrimis.

Jonavoje ir kitose Lietuvos vietose rodomi ateistiniai filmai: Pasaulio sutvėrimas, Gyvybės esmė, Kaip žmogus sukūrė Dievą, Prie gyvybės šaltinių, Gyvybės metraštis ir kt. Šie filmai taip pat buvo demonstruojami Žeimių, Užusaičių ir kituose kaimuose.

Šie filmai, šiom temom, galėtų būti mokslinio turinio ir būtų įdomūs ir naudingi, bet Lietuvos okupantui mokslas nesvarbu, — jam svarbu siekti žvėriškieji savo tikslai, todėl mokslą jis aukoja ateisinei propagandai.

Lenkų karo atstovo atsiminimai apie Lietuvą.

Karo Muzėjuje

Viena didžiųjų salių yra skirta Lietuvos kariuomenei, įkurtai 1918 m. Yra tai rinkiniai, liečią visus pulkus ir paskirus dalinius. Kiekvienas pulkas arba paskiras dalinys turi savo kampelį, kur labai vaizdžiai atvaizduotos jų kovos ir žymesni įvykiai iš jų gyvenimo. Savaime aišku, daugiausiai dėmesio atkreipiau į Lietuvos kavalerijos istoriją: pirmas kun. J. Radvilos gusarų pulkas ir antras uonų pulkas turi bendrą vietą. 3-čias dragūnų pulkas įsikūrė jau po karo, taikos metais. Lietuvos kariuomenės vystymasis yra labai aiškiai pavaizduotas statistikoje, o kas liečia jo karinius veiksmus, tai jie buvo pravesti prieš rusų bolševikus, arba taip pat... lenkus. Pastarųjų kovų yra daugiausiai.

Lietuvos aviacija taip pat turi savo salę. Tarpe kitų eksponatų dėmesį kreipia žuvusių prie Karaliaučiaus brolių Adamavičių lėktuvo dalys. Jie žuvo lėktuvo katastrofoje, skrisdami prieš kelis metus iš JAV į gimtąją Lietuvą. Reikia pripažinti, kad skirtai kariuomenei muziejaus dalyje, randami senoviniai ir dabartiniai turtingi įvairiausių ginklų rinkiniai.

Užpakalinėje dalyje randamas Lietuvos kultūros muzėjus. Bet kad tai tik užuomazga lietuviškojo kultūros muzėjaus, susidedančio iš kelių neturtingų skyrių! Istorija, archeologija, etnografija ir t. t. yra tik užuomazgos stadijoje. Tačiau bendrai,

Kultūros muzėjaus eksponatai yra labai vertingi ir įdomūs.

Tikrumoje, lietuviškoji kultūra, pradėjo vystytis nuo Lietuvos nepriklausomybės atgavimo. Dar taip neseniai, bent iki 1905 m. ji buvo beveik lenkiška, o kai kur — perdėm lenkiška. Lietuvos menas muzėjuje yra atstovaujamas žymiausio lietuvių tapytojo M. Čiurlionio, kurio paveikslai padidina muzėjaus rinkinių vertę. Mikalojus Čiurlionis surištas dalinai su Lenkija. Jis yra lenkiškos menomokyklos auklėtinis, nes studijavo Krokuvos meno akademijoje.

Gen Nagevičius aprodyda mas Karo Muzėjų, beveik nesikreipė į mane, o ypač apžiūrint žymiausių lietuvių salę. Pastabą, kurią padarė prie Suvalkų paminklo — tai buvo vieninteliis jo gyvas žodis. Tad tylėjau ir aš, juo labjau, kad muzėjaus lankymas buvo varginantis, už ėmęs mums dvi dienas nuo 10 val. ryto iki 3 val. p. p.

Baigus lankymą taip įrašiau svečių knygoje: „Karo Muzėjus aiškiai atvaizduoja Tautos ir Lietuvos kariuomenės norą, perduoti sekančioms kartoms kovų tradicijas už nepriklausomybę, iškovotą savo kraujo kaina. Nepriklausomybės tradicijos ir iš jų ateinąs įsakymas stiprinimo ir išlaikymo lietuvių tautos nepriklausomybės būvio, yra suprantami ir labai artimi lenko kareivio širdžiai". Pasirašiau — pirmas Lenkijos karo attache Lietuvoje.

Sekančią dieną, visa spauda patalpino lietuvišką vertimą su labai palankiu komentaru. Lietuviškoji visuomenė — kaip man buvo papasakota ir kaip pasirodė ateityje — taip pat šį pareiškimą priėmė labai palankiai.

O tačiau lietuviai, paliko tokie patys užkietėję lietuviai!

Spaudoje buvo pažymėta pulkininkas Leonas Mitkevičius-Žulkas, Lenkijos karo attache... Dievaž, bent iki XIV amž. jų pirmtakūnai niekuomet nevadino taip jokio Mieszkowiczo vel Mitkiewiczo.

Po kelių dienų nutariau padaryti oficialų vizitą gen. Nagevičiui ir padėkoti jam už apro dymą Karo muzėjaus. Tą tiks lą nurodžiau Lietuvos gene raliniame štabe. Tačiau mano vizito tikslas buvo visai kitas. Norėjau gen. Nagevičių vizituoti pilnoje lenkų kario unifor moje. Jaučiau, kad pasirodymu civiliniuose rūbuose esu jį už gavęs. Tad šį kartą vizitavau gen. Nagevičių kariuomenės sveikatos sk. įstaigoje, iškilmingoje lenkų karininko uniformoje, su visais ordinais, kardu ir tt. Tikrumoje gen. Nagevičius pilnai suprato mano pasielgimą, nes revizitavo mane jau sekančią dieną.

Tautinių švenčių dienas — gegužės 3-ją ir lapkričio 11-tą Lenkijos pasiuntinybė šventė labai iškilmingai.

Tik du kartus Kaune turėjome tokią progą: 1938 m. lapkričio 11 d. ir 1939 m. gegužės 3 d. Tomis dienomis Lenkijos pasiuntinybė ir svetingas p. p. Charvatų namas, buvo plačiai atidarytas visiems vietos Polonijos (lenkiškai Kauno kolonijai. — K. B.) nariams. Mažiausiai 700—800 asmenų perėjo per Lenkijos pasiuntinybės namus. Į tuos priėmimus ateidavo kiekvienas, kuris norėjo paspausti Lenkijos Rzeczpospolitos pasiuntinio ranką ir praleisti kelias valandas simbolinėje lenkiškoje teritorijoje. Tos suėigos buvo labai demokratinės. Šalia kunigų, inteligentų, darbininkų, ūkininkų - chlopų, matėsi šlėktos, dvarininkijos atstovai, lenkiškai - lietuviška aristokratija. Apsirengimas buvo įvairus: nuo vizitinių rūbų iki darbininko kombinzonų, savo darbo kaimietiškų kelnių, įleistų į ilgus batus. Ateidavo net lenkės — pensininkės iš Kauno senelių namų su savo įvairiaspalvėm perkelinėm suknelėm, lygiai kaip ir Kauno lenkiškos prieglaudos vaikai. Tuose p. p. Charvatų priėmimuose kalbedavau su Lietuvos lenkais. Mano uniforma traukė, kaip magnetas, — visus jaunus ir senus, vyrus ir moteris. Juk tie Lietuvos lenkai mato pirmą kartą savo gyvenime lenkų kareivį. Aišku, mano uniforma daugiausiai traukė jaunimą. Buvau „apgultas" Kauno lenkiškos gimnazijos vyresnių klasių mokinių, apibertas tūkstančiais klausimų apie Lenkijos kariuomenę. Jie domėjosi kiekviena mano uniformos smulkmena, kiekviena juostele, ereliuku, žvaigždele ir tt. Iš arti apžiūrinėjo kardą ir kepurę. Ypatingai jaunuoliai tiesiog akimis rijo mano lenkišką uniformą. Kiekvieno akyse mačiau užsidegimą ir norą visam laikui užsidėti lenko kario uniformą. Taip, tai buvo 1938 m.! Gal būt tuomet sunkiai nusidėjau, kurstydamas jų entuziazmą lenkiškai kariuomenei, pasakodamas apie mūsų puikius pulkus, jų istorines kautynes. Bet, Dieve mano, kas tada galėjo atsispirti tiems jaunuoliškiems jausmams ir užsidegimams, surištiems su Lenkijos kariuomenės vardu!

Iš lenkų kalbos vertė
K. Baronas.

Kada Ontario Gubernatorius, J. Keller Mackay, ir Mrs. Mac Kay Pilietybės Dienos proga priimdinėjo svečius, šios gražios merginos spalvingais tautiniais drabužiais pagelbėjo kaipo arbatos išnešiotojos. Prie žibančių žvakių ir gėlių ant stalų Gubernatoriaus namuose prie Queen's Parko labai dailė jo p-lė Marie Shamata, (kairėje) dėvinti Sicilijos aprėdą ir ponia Ihor Ivanochko, ukrainietė. **(CS).**

Penmans
WARRANTED HIGH GRADE PENMANS KNIT-GOODS
'27' vilnoniai APATINAI BALTINIAI
Tai žieminiai baltiniai, kurių niekas nepralenks jų šiltumu, patvarumu ir nepaprasta jų verte.
Pasiūti specialiai patogiam nešiojimui iš vilnonės medžiagos, duodančios pilną šilumą.
Tai vertingas Penmans išdirbinys. Galima gauti marškinių, kelnių ir unijos kostiumų vyrams ir berniukams.
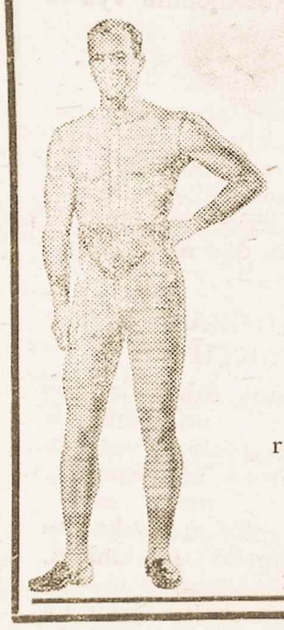
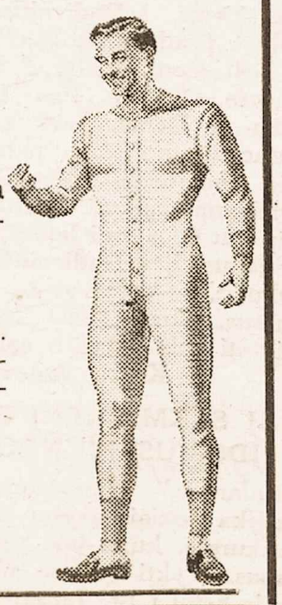
GARSŪS
Nuo 1868 metų.
27-FO-6

AUKOK BESIMOKANČIAM JAUNIMUI — VASARIO 16 GIMNAZIJAI

Pasiklauskite savo gydytojo ar vaistininko
ČESNAKAS YRA JUMS SVEIKA
PADEDA jums išsilaikyti stipriais ir sveikais. Per amžius milionai žmonių naudojo česnaką dėl sveikatos, tikedami jo gydomąja ir stiprinančia galia. Česnakas yra natūralus antiseptinis vaistas, kuris apsaugo kraujo sistemą nuo nešvarumų.
Dauguma naudojančių jį vertindavo kaipo lengvinantį artričio reumatizmo skausmus. **Adams Pearles Garlic** (česnakas) turi savyje salicylamide — išbandyto skausmų palengvintojo. Gryna česnako alyva yra ištraukta iš česnako galvutės ir šitokioje sukoncentruotoje formoje gaunate viską, ką šis veiksmingas augalas teikia. **Adams Garlic Pearles** (česnakas) yra be kvapo ir be skonio — lengvai priimamoje kapsulių formoje.
Dar šiandien nusipirkite pokelį iš savo vaistinės ir pamatysite, kaip jie ir jums galės padėti. Jūs ištikrųjų būsite patenkinti taip padarę.

ŠĮ SEKMADIENĮ, SPALIO 2 DIENĄ, „PALANGOS" VASARVIETĖJE ĮVYKS LABAI ĮDOMUS PASKUTINIS ŠIOS VASAROS

konkursinis grybų rinkimo piknikas

MUZIKA, ŠOKIAI, DALYVAUJANT JURGIO MAČIONIO IR POVILO PETRONIO KAPELAI, GRYBŲ RINKIMO KONKURSAS IR KITA. Nepr. Lietuva.

MONTREAL

LITUANISTIKOS KURSAI

baigusiems šeštadieninės mokyklas pradeda mokslo metus šį šeštadienį, spalio 1 d., 10 v. ryto, Cote St. Paul Lourandeau ir Demarchais kampe, prancūzų mokyklos patalpose. Visi baigusieji šeštadieninės kviečiami lankyti kursus, bet taip pat juos gali lankyti ir nesimokiusieji šeštadieninėse mokykolse, — teatvyksta visi į kursus, kur galima bus išsiaiškinti aplinkybes ir sąlygas.

Kursų vadovybė.

ŠĮ SEKMADIENĮ BUS ĮDOMUS PIKNIKAS

„Palangos" vasarvietėje. Bus muzika šokiai, grybų rinkimo konkursas, kuris bus premijuojamas. Vykti galima plačiakeliu ir keliu į St. Jerome. Kas vyks plačiakeliu, iš jo į Palangą turi išsukti 19 išvažiavimu, o kas vyks per St. Jerome, tie miesto vidury išsuka kairėn keliu Mille Ilis ir privažiavę Kivier Gagnon, išsuka vėl į kairę ir už dviejų mylių pasiekia Spring Water Lake, kur ir yra „Palanga". Pelnas NL Maišnų fondui. N. L.

● **Gavo atestatus.** Willibrord high school rugsėjo 25 dieną iškilmingai įteikė baigusiems atestatus. Atestatus gavo ir būrelis lietuvių — pp. Petronių ir pp. Januškų dukros ir pp. Greibų sūnus. Visi jie ta proga suruošė abiturientų garbei vaišes.

● **Dr. A. Matulionis** su broliu studentu iš Clevelando buvo atvykę į Studijų dienas Montrealin, dalyvavo studijų dienų baliuje ir viešėjo pas pp. Ramanauskus.

● **Girdžius Pranas,** žinomas kultūrininkas, buvo susirgęs ir turėjo gydytis Victoria ligoninėje, bet jau pasveiko.

BANKO „LITAS"

operacijos Rosemounte vyksta prie St. Philiomen parapijos bažnyčios 5465 — 5th Ave., Masson St. kampas.

Bankas atdaras tuojau pat po 10 val. lietuvių pamaldų.

Daugelis rosemountiškių jau naudojasi tuo banko patarnavimu. **Labai kviečiame įstoti ir** visi tie, kurie dar nėra „Lito" nariais.

LABAI GRAŽIOS SUKAKTUVĖS

buvo suruoštos Adelei ir Kostui Mikėnams, susilaukusiems 20 metų vedybinio gyvenimo. Dalyvavo apie 250 asmenų, Šv. Kazimiero parap. salėje. Simpatingi sukaktuvininkai su silaukė daugelio sveikinimų, dovanų ir linkėjimų. Ir mes savo pastoviems skaitytojams linkime ligiausių metų! N. L.

MŪSŲ VAIKUČIŲ DARŽELIS

jau pradėjo veikti. Patalpos nepaprastai gražios, Seselių globa bei jųjų pedagoginis sugebėjimas yra nepaprastai puikus. Veikia ir grynai lietuviškas skyrius. Kaip gera būtų, kad lietuviai tėvai pasinaudotų šia gražia institucija. Svetim toučiai džiaugiasi ir naudojasi šiąja privilegija, o mes lietuviai — kalbame apie lietuvybės išlaikymą, apie gatvės pavojus mūsų vaikučiams... AV.

● **P-lė Manstavičiūtė,** atostogavusi drauge su p-le Atraityte ir drauge su ja patekusi Floridoje į uragano sūkurius, jau sugrįžo iš atostogų.

● **Petronytė** Filiomena, baigusi vidurinį mokslą, stoja į augštąją mokyką stludijuoti kalbų.

● **J. Paknys,** vienas iš daugelio, gerai įsispecializavo ir tvirtai laikosi televizijos specialybės srityje: sėkmingai dirba, patarnauja įsigyti arba pataisyti aparatus ir nuoširdžiai lietuviams padeda. Telefonas: OR 1-9967.

Pranešimas

Pranešu savo tautiečiams ir prieteliams, kad Jūsų patogumui, aš atidariau mano

VILNONIŲ MEDŽIAGŲ URMO SANDĖLIO

ir

VYRIŠKŲ KOSTIUMŲ IR PALTŲ SIUVYKLOS

SKYRIŲ

3997 St. Lawrence Blv.

TEL. VI 2-2319

KAUFMAN'S WOOLLENS & TEXTILES

vardu.

Turiu didelį pasirinkimą visokių angliškų medžiagų vyriškiems kostiumams ir moteriškiems kostiumams bei vilnonėms suknelėms. Taip pat turiu impilų, paklodžių, skarelių ir įvairiausių medžiagų suknelėms.

Turiu dideles atsargas iš savo turėtos įmonės

CHILDRENS WEAR & DRY GOODS,

kurias išparduodu už 50% kainos.

Kadangi importuojame dideliais kiekiais tiesiog iš Anglijos, tai galime parduoti su nuolaida

nuo 25 — 50% reguliarios kainos.

Kviečiame įsitikinti, kad čia perkant sutaupysite.

SIUNTINIAMS LIETUVON

VISKAS ŽEMIAU URMO KAINŲ

Kalbame lietuviškai

Mūsų šūkis yra:

1) malonus patarnavimas, 2) geros medžiagos, 3) geros kainos.

Visais reikalais prašoma kreiptis į mūsų skyrių

3997 St. Lawrence Blvd.

OSMODE CLOTHING MFG. CO.

KATEX WOOLLENS & TEXTILE CO.

1449 St. Alexander St., kamb. 1114. Montreal.

Telef.: biznio VI 2-5319; namų VI 9-8020.

Savininkas Ch. Kaufmanas,

buvusio Audinių fabriko Liteks Kaune, Gedimino gt. 5, vedėjas per 20 metų.

Namų tel. VI 9-8020.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOJE

● **Pakrikštytas** Jono ir Lorren Juškevičių - Miller sūnus Donald - Joseph vardais. Krikšto pareigas atliko Klebanas kun. J. Bobinas.

● **Sutuokti** Šv. Kazimiero bažnyčioje, rugs. 24 d., Stanislovas Plaušinis su Mary Marak.

● **Bus vestuvės** spalio 8 d., Edvardo Čičinsko su Aldona Petrauskaite.

● **Kapuose** Šv. Kazimiero parapijos organizuotas laikymas susilaukė daug žmonių.

● **Šv. Kazimiero** parapijos vakarienė projektuojama artimu laiku.

● **Ši šeštadienį** prasideda spalio mėnuo, Rožančiaus mėnuo, skirtas ypatingai mūsų Motinos Marijos garbei.

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOJE

● **Trečiadienį,** rugsėjo 28 d., 8 v. v. Aušros Vartų parapijos salėje yra ruošiama turtinga naujausių madų paroda. Joje dalyvauja plačiai žinomos rūbų krautuvės. Paroda organizuoja mūsų parapijos Šv. Onos dr. narės. Lietuviškoji visuomenė kviečiama dalyvauti šiame įdomiame parengime. (AV).

● **Didžioji manifestacija** įvyks šeštadienį 7 val. vakaro Notre Dame bažnyčioje Montrealyje minint jau dešimtuosius metus Šv. Rožančiaus sąjūdžio, kuris vyksta šiame krašte. Manifestacijoje dalyvaus ir Montrealio kardinolas, J. Em. P. E. Leger. (AV).

DLK VYTAUTO PAŠALPINĖS DRAUGIJOS

susirinkimas po vasaros sezono įvyks spalio 2 dieną, 2 val. popietų klubo patalpose.

● **Dr. Matukas** iš Londono, Ont. paaukojo AV bažnyčios statybos reikalams 25 dol.

SIUNTINIAI

A. KAVALIŪNAITĖ

Gauti geriausių vilnonių medžiagų pavyzdžiai.

Tel. HU 6-1479

Dr. V. GIRIUNIENĖ

DANTŲ GYDYTOJA

3940 Blvd. Rosemont

RA 7-5552; namų RA 1-0656.

Dr. J. ŠEMOGAS

5441 Bannantyne, Verdun.

Pirmadienį ir ketvirtadienį | 7—9 p. m.

antradienį ir penktadienį | 2—4 p. m.

trečiadienį 2—4 ir 7—9 p. m.

šeštadienį 11—1 p. m.

PO 7-3175; namų **DO 6-9582.**

DANTŲ GYDYTOJAS

Dr. J. MALISKA

2 biurai:

5441 Bannantyne, Verdun.

1396 St. Catherine St. W. (prie Bishop).

Siute 419, tel. UN 6-8235

Namų tel. DO 6-0682

Nosies, gerklės ir ausų specialistas ir chirurgas

Dr. R. CHARLAND

78 St. Joseph Blvd. W.

VI 2-9958

Dr.E.Andrukaitis

956 SHERBROOKE E.

Tel.: LA 2-7236

Dr. V. PAVILANIS

3439 Beaconsfield,

N. D. G., Montreal.

HU 1-8437

Dr. A. O. JAUGELIENĖ

Dantų Gydytoja

1410 Guy St., I a. 11 kamb.

WE 2-6662; namų PO 8-8096

ADVOKATAS

STASYS DAUKŠA, LL. D.

4 Notre Dame St. E.

Suite 901

UN 1-8933

ADVOKATAS

JOSEPH P. MILLER,

B. A., B. C. L.

Suite 205

168 Notre Dame St. E.

UN 6-2063 ir UN 6-2064

Resid.: 40 Lafleur, LaSalle. DO 6-1570

NOTARAS

JUOZAS BERNOTAS

B. A., B. C. L.

215 St. James West, 7 augštas.

Tel.: AV 8-3115.

Namie 2654 Hogan

Tel.: LA 5-7023, 7—9 v. v.

Taupyk ir skolinkis

SAVO KREDITO KOOPERATYVE

„LITAS"

Santaupos pilnai apdraustos. Paskolos lengvai ir greitai duodamos bet kokiam geram tikslui.

Bankas veikia: **Šiokiadieniais** 1451 Crawford Bridge Ave, Verdun.

Rytais — pirmadienį nuo 10 iki 1 val. ir šešta dienį nuo 10 iki 12 val.

Vakarais — pirmadienį, trečiadienį ir penkta dienį nuo 7 iki 8 val.

Sekmadieniais Aušros Vartų Parapijos salėje banko patalpose nuo 10.30—1 val.

Pirm. A. Norkeliūnas RA 7-3120. Ved. D. Jurkus PO 7-4280

TORONTO

KANADOS LIETUVIŲ SOCIALDEMOKRATŲ S-GOS KONFERENCIJA - - SUVAŽIAVIMAS.

Spalio 9 d., sekmadienį, 10 val. iš ryto, Lietuvių Namuose, Dundas ir Ossington g-vių kampas, Toronte, yra kviečiama Kanados Lietuvių Socialdemokratų S-gos konferencija - - suvažiavimas. Į suvažiavimą atvyksta įžymus visuomenės veikėjas, lidelis kovotojas už Lietuvos laisvę dar caro laikais, atsiminimų knygų „Dienojant" ir „Penktieji metai" autorius Kipras Bielinis iš New Yorko.

Kviečiami dalyvauti K. L. S. Sąjungos skyrių nariai, pavieniai sąjungai priklausą nariai ir jos rėmėjai. Visiems galintiems dalyvauti konferencijoje, bus išsiuntinėti pakvietimai. Šis pranešimas daromas iš anksto,, kad nariai ir rėmėjai turėtų galimybės į konferenciją ruoštis.

Konferencija kviečiama spalio 9 d., kad iš toliau atvykę galėtų neskubėdami grįžti prie savo kasdieninių darbų, kadangi spalio 10 yra nedarbo diena.

Visi nariai ir rėmėjai, ruoškimės konferencijai ir atsivežkime sąjungai naudingų sumanymų.

K. L. S. S. Centro Komiteto Sekretorius.

T. P. ŠAULIŲ KUOPA

Skelbia antrąsias Ontario individualaus ir grupinio šaudymo pirmenybes iš 22 kal. sportinių šautuvų. Jose kviečiami dalyvauti visi šaudymo sporto mėgėjai gyvenantieji Ont. provincijoje. Rungtynės įvyks spalio 9 d., 12 val. (punktualiai). Bus šaudoma iš 3 padėčių: 20—50 ir 100 y. atstumuose.

Vietovė iš Toronto, Hamiltono, Wellando, St. Katharines ir Londono lengvai suranda ma. Iš Let kurios vietovės reikia važiuoti iki Tillsonburg. Nuo Tillsonburg važiuoti 19 keliu pietų kryptimi iki Edenmiestelio. Eden miestely sukti dešinėn ir 8 Con. (Bayham) važiuoti iki p. Rugieniaus farmos, kuri yra antra nuo miestelio ir yra dešinėje kelio pusėje.

Grupiniam šaudymui (grupė 5 asmenys) paskirtos 2 perreinamos dovanos - taurės. Tam tikslui taures dovanojo: Tillsonburgo Lietuvių ūkininkų klubas ir Export - Import „North Sylva" Co. Ltd.

Individualiam šaudymui T. P. Šaulių kuopa paskyrė 4 dovanas. Tuo pačiu metu įvyks prizinis šaudymas lankais. Geriausi lankininkai taip pat gaus dovanas.

T. P. Šaulių Kuopos šaudymo sekcijos vadovas.

● **Visi torontiečiai** kviečiami į filmo iš Lietuvos, atėjusio be cenzūros, parodymą šį sekmadienį, spalio 2 d., 6 val. v. Prisikėlimo salėje.

PERMAINOS SLA VALDYBOJE

SLA 236 kuopos vicepirmininkas ir centrinis organizatorius Kanadai St. Jokubaitis pasitraukė iš pareigų. Į jo vietą vicep .pareigoms į kuopos valdybą įėjo J. Šipelis.

PARENGIMAS — RUDENS BALIUS

Pirmas bendras SLA ir S. K. „Vytis" parengimas įvyks spalio 22 d. Prisikėlimo par. salėje. Tai bus rudens balius.

ŠAUNIAUSIAS TORONTO

lietuvių kolonijos parengimas įvyks lapkričio 5 d. Royal York viešbutyje, puošnioje Ontario salėje. Jį ruošia sporto klubas „Vytis".

● **Spalio mėn. 1 d.** Toronto šauliai ruošia linksmą šokių vakarą su įdomia varietės programa. Vakaras įvyks Šv. Jono parapijos salėje.

BAZARAS N. PR. SESELIŲ NAUDAI

Kaip jau buvo anksčiau skelbta, įvyks lapkričio 12—13 dd. Pernai panašiu metu rengtas bazaras praėjo sėkmingai ir sutraukė nemažą būrį lankytojų. Šiemet bazaras žada būti dar įvairesnis ir įdomesnis. Jau visa eilė seselių gerų darių ir bičiulių siuva, mezga ir ruošia visokiausias gėrybes, kurias kiekvienas atsilankęs galės sau įsigyti. Jeigu yra dar ponių, kurios į bazaro pasiruošimo darbą nebuvo suspėtos įtraukti, prašomos paskambinti Ir. Lukoševičienei, DO 6-1210. Mūsų talka ir pagalba yra nuoširdžiai laukiama. Šiuo momentu ypatingai kreipiamės į visas stropiąsias šeimininkes ir tikime, kad jos kaip ir pernai atras savo spintose namų gamybos uogienių, grybų, obuolių košių, vaisinio pyrago ir kita. Visus fantus, ir dovanas bazarui prašoma pristatyti į N. Pr. Seselių namus arba paskambinit tel.: Po 6-9397 ir bus pasiimta iš namų.

N. Pr. Seselių Rėmėjų Būrelio Valdyba.

● **Douglas Hyde** buvęs Anglijos komunistų dienraščio redaktorius, kalbės apie pavojus tarptautinio komunizmo. Jo paskaita su diskusijomis įvyks sekmadienį, spalio 2 d., 8 val. vakaro, Gesu salėje, Bleury gatvė prie St. Catherines.

„PALANGOS" VASARVIETĖJE ST. COLOMBAN

dar galima pasirinkti gražių skypų su šimtametėmis puši mis, baltų kopų smėliu ir privačiu pliažu.

Toliau nuo vandens esantieji sklypai parduodami ypatingai žema kaina. DO 6-0031.

MASSON FURS

J. GRAŽYS

Parduoda gatavus, siuva naujus, remodeliuoja ir taiso senus

kailinius paltus.

Vasarai saugus išlaikymas su apdraudimu.

3365 Masson St., Montreal.

Tel. RA 1-6005.

TAISAU IR DAŽAU

lengvas mašinas.

Lietuviams nuolaida.

Skambinkite telef. DU 9-0571.

V. Sušinskas.

I. G. ELECTRIC R'd.

Elektros kontraktorius

IGNAS GURČINAS

3260 Curatteau

Montreal. Tel. CL 5-5515

DISTR. ESTATE BROKERS

177 Sherbrooke W. VI 2-8501

F. Jasutis ..... LA 2-7879

A. Markevičius .... CR 9-9793

P. Adamonis ..... RA 2-2472

P. Baltuonis ..... LA 6-2084

Pr. Rudinskas .... HU 1-2957

Sekite mūsų skelbimus apie paskirus objektus N. L., T. Ž., Star, La Press.